

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

FILMOVÁ A TELEVIZNÍ FAKULTA

Filmové, televizní a fotografické umění a nová média

Scenáristika a dramaturgie

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Malé ženy ve filmových adaptacích

Barbora Veselá

Vedoucí práce: doc. PhDr. Marie Mravcová, CSc.

Oponent práce:

Datum obhajoby:

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha 2021

ACADEMY OF PERFORMING ARTS

FILM AND TV FACULTY

Film, Television, Photography and New Media

Screenwriting and Script Editing

BACHELOR THESIS

Little Women in movie adaptations

Barbora Veselá

Supervisor: doc. PhDr. Marie Mravcová, CSc.

Opponent:

Defence Date:

Degree Granted: BcA.

Prague 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: Malé ženy ve filmových adaptacích vypracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů

Praha, dne:.....

Podpis diplomanta:.....

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Poděkování:

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce paní Marii Mravcové. Pod jejím vedením se mi celou dobu pracovalo velice dobře. Vždy když jsem to potřebovala, získala jsem od ní skvělou zpětnou vazbu, spoustu rad a podnětů.

Abstrakt:

Tato bakalářská práce se zabývá filmovými adaptacemi knihy Malé ženy od Louisy May Alcott. Zohledněné filmy pocházejí z let 1917, 1918, 1933, 1949, 1994, 2018 a 2019. Práce nastiňuje jak různorodě lze přistoupit k adaptaci jediné literární předlohy, zároveň se však zabývá i prvky, které jednotlivé filmy spojují. Největší důraz je kladen na adaptaci Greta Gerwig z roku 2019, která je momentálně nejnovější.

Abstract:

This bachelor's thesis deals with film adaptations of the book Little Women by Louis May Alcott. The films are taken into account dates from 1917, 1918, 1933, 1949, 1994, 2018, and 2019. The work outlines how diverse it is to approach the adaptation of a single literary masterpiece but also deals with the elements that connect the individual films. The greatest emphasis is placed on the adaptation of Greta Gerwig from 2019.

Obsah

1 Úvod:	1
1.1 Bakalářská práce a její vztah k mému scénáři:.....	1
2 Předloha:	3
2.1 Louisa May Alcott:.....	3
2.2 Fiktivní románové postavy:.....	5
2.2.1 Rodina Marchových:.....	5
2.2.2 Ostatní:	6
2.3 Děj knihy:.....	7
2.3.1 Malé ženy:.....	7
2.3.2 Poutníková cesta:	10
2.3.3 Dobré manželky:	10
3 Přehled filmových adaptací:.....	14
3.1 Malé ženy 1917 a 1918:.....	14
3.2 Malé ženy 1933:	15
3.3 Malé ženy 1949:	17
3.4 Malé ženy 1994:	22
3.5 Malé ženy 2018:	26
4 Malé ženy 2019:	30
4.1 Úvod:.....	30
4.2 Struktura děje:	30
4.3 Postavy a vztahy:	31
4.4 Jo a Louisa:.....	34
4.5 Vizuální zpracování:	36
5 Závěr:	37

1 Úvod:

Čtveřice sester Marchových – Meg, Jo, Beth a Amy se světu poprvé představila v knize Malé ženy v roce 1868. Hned rok poté se dívky, tedy lépe řečeno již mladé ženy, ke čtenářům vrátily v knize Dobré manželky. Zatímco v prvním díle prožívají radosti a i strasti dětství a doufají, že se jim tatínek bezpečně vrátí z občanské války, v druhé si hledají místo ve světě dospělých.

Malé ženy jsou tu s námi již 153 let a jejich kouzlo stále láka. Nejen čtenáře, ale i tvůrce a umělce. Sestry Marchovy se již stihly několikrát podívat na divadelní prkna. Na kontě mají také operu, muzikál nebo balet. A s neochvějnou pravidelností lákají i filmaře.

Tři minisérie, jedno japonské anime a šest filmů. To už je úctyhodné skóre. První filmová adaptace vznikla v roce 1917, poslední v roce 2019. A není vůbec od věci předpokládat, že i v budoucnu se k nám Malé ženy ve filmu opět vrátí.

Ve své bakalářské práci bych se ráda věnovala cestě, kterou Malé ženy ve filmu ušly. Rozhodla jsem se vynechat zpracování televizní či seriálová a naopak zohlednit filmové verze z roku 1917, 1918, 1933, 1949, 2018 a 2019. Ráda bych představila autorku předlohy Louisu May Alcott a také postavy, kterým vdechla život. Za důležité považuji také přehledově přiblížit děj knihy, který snad následně pomůže zorientovat se ve změnách provedených v jednotlivých adaptacích. Ve finále se chci pak samozřejmě věnovat jednotlivým filmům. Nejpodrobněji adaptaci Grety Gerwig z roku 2019. Zajímá mě její vztah ke knižní předloze, ale také k předchozím filmovým zpracováním. Inspiruje se, vymezuje? Nebo od každého trochu?

1.1 Bakalářská práce a její vztah k mému scénáři:

Tvořit a neobtěžknout do své tvorby sám sebe asi není úplně možné. Svě o tom věděla i Louisa May Alcott. Při psaní Malých žen se silně inspirovala svým dětstvím. Rodinou a prostředím, ve kterém prožila část života

Ve své tvorbě se často věnuji dětským hrdinům. A podobně často se mi stává, že se v některých vrtoších mých postav najdu buďto já sama, nebo mě na onu podobnost upozorní

některý z mých blízkých (nejčastěji rodič). Při čtení Malých žen jsem se pak nedokázala ubránit myšlence na to, nakolik se Alcott obtiskla do své knihy vědomě a nakolik nevědomky.

2 Předloha:

2.1 Louisa May Alcott:

Louisa May Alcott se narodila jako druhá dcera Abigail „Abby“ Alcott a Bronsona Alcottova v Germanstownu v Pensylvánii 29. listopadu roku 1832¹. Byla dítětem ne úplně běžných rodičů a tak není divu, že i její dětství nebylo tak úplně běžné.

Zatímco maminka Abba pocházela z dobré rodiny, Bronson byl naopak z nuzných poměrů. Dostalo se mu pouze základního vzdělání a zážitek, který si ze školy odnesl, jej natolik znechutil, že se raději začal vzdělávat svépomocí a později zatoužil předávat dětem vědomosti jinak². Žil totiž v době, kdy bylo vyučování primárně postaveno na memorování a trestech.

V Germanstownu, kde se Louisa narodila, Bronson již vedl školu a byl velice váženým občanem. Záhy si založil vlastní vzdělávací institut, který nesl jméno Temple School. Bohužel tento jeho alternativní přístup začal být časem veřejnosti na obtíž a Bronson musel školu zavřít. Rodina se dostala do velkých dluhů a i několikrát do roka se nuceně stěhovala. Komunita Bronsonových příznivců se ovšem kolem rodiny pevně semkla a všechny čtyři dcery se díky tomu většinu svého dětství pohybovaly v silně intelektuálním prostředí.

Po přečtení Malých žen (či několika předchozích odstavců) se může zdát, že dětství Louisy nebylo sice úplně snadné, ale bylo téměř idylické. Pravda ovšem není vůbec tak jednoduchá. Zatímco Abba byla cholerický člověk a neuměla se krotit, Bronson si ze svých dcer dělal jakési pokusné králíky. Vystavoval je podivným testům morálky, vedl je k tomu aby si všechny poctivě psaly deníky a vylévaly si do nich svá srdce. Následně jim je bral a četl si v nich.³ Nezanechal tak sice na dcerách újmu fyzickou, psychicky se na nich ale podepsal zcela určitě.

Louisa a Bronson byli celý život intenzivně propojeni. Oba byli silné osobnosti, Bronson měl velký vliv na mnohá Louisina životní rozhodnutí. Pojila je také jakási osudová souhra náhod: Louisa se narodila v den Bronsonových narozenin a zemřela jen dva dny po něm⁴.

¹ Louisa May Alcott | Biography, Childhood, Family, Books, Little Women, & Facts | Britannica. Encyclopedia Britannica | Britannica [online]. Copyright © Photos.com [cit. 17.08.2021]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Louisa-May-Alcott>

² CHEEVER, Susan. Louisa May Alcott: A Personal Biography. Vydání první. Simon & Schuster, 2010. ISBN 978-1-4165-6991-6. str.19 - 22

³ Tamtéž. str.25 - 27

⁴ ALCOTT, Louisa May. Malé ženy. Vydání třetí. Přeložila Jana KUNOVÁ. Praha: Ikar, 2020. ISBN 978-80-249-4112-7. str. 6

První povídku Louisa dokončila, když jí bylo šestnáct a od té doby s literární činností již nikdy nepřestala. Často publikovala pod pseudonymem A. M. Barnard a rozptyl její tvorby byl velice široký. Od krváků až po příběhy pro děti. Toužila především po tom, aby jí psaní pořádně vynášelo a ona mohla zajistit svou rodinu a splatit její dluhy⁵.

Během občanské války nechtěla jen sedět s rukama založenýma v klíně a přihlásila se do nemocnice ve Washingtonu jako ošetřovatelka. Zde se však bohužel nakazila tyfem a dlouho se z nemoci vzpamatovávala. Po zotavení odjela do Evropy a po svém návratu konečně dostala od Thomase Nilesa z nakladatelství Roberts Brothers nabídku, aby napsala knihu pro dívky.

Louisa dlouho váhala. Vrátila se domů do Concordu a psaní neustále odkládala. Dnes bychom mohli říct, že prokrastinovala. A byl to právě Bronson, kdo jí donutil začít tvořit. Zalhal totiž nakladateli a řekl mu, že Louisa již horlivě píše a to i přesto, že ve skutečnosti neměla napsanou jedinou řádku. Nezbyvalo jí tak nic jiného, než začít. Začala vzpomínat na dětství, které prožila se sestrami v Concordu, to zidealizovala a během šesti týdnů poslala nakladateli 400 stránek, o kterých si však myslela, že jsou příliš nudné. Nakladatel si myslel to samé, ale knihu přesto vydal. A stal se z ní okamžitě hit.

Záhy poté Louisa napsala i pokračování Dobré manželky. Pod nátlakem čtenářů a nakladatele však musela všechny své malé ženy provdat⁶. Dokonce i Jo, která byla inspirovaná jí samotnou, ženou která zůstala po celý život dobrovolně svobodná. Dobré manželky v ní tak zanechaly rozporuplné pocity. Přesto vytvořila ještě několik dalších pokračování Malých žen.

Louise se splnil sen. Vydělala dost peněz, poplatila rodinné dluhy. Mohla se věnovat osvětě, třeba boji za volební právo žen. A stále pokračovala v psaní. Díky finanční jistotě mohla odcestovat podruhé do Evropy, tentokrát se svou mladší sestrou, malířkou May.

V posledních deseti letech svého života pečovala také o její dceru Lulu, která přišla o matku jen pár týdnů po porodu. Mohla také pomoci své starší sestře Anně, která přišla o svého milovaného manžela Johna, kterého poznala v ochotnickém divadle, a zůstala tak sama na dva syny. Bohužel ani peníze nedokázaly Louise vrátit milovanou sestru Lizzie, která umřela na následky spály.⁷

Louisa May Alcott zemřela 6. března roku 1888.

⁵ Tamtéž. str. 5

⁶ Greta Gerwig's Little Women doesn't pretend its marriages are romantic - Vox. Vox - Understand the News [online]. Copyright © 2021 [cit. 17.08.2021]. Dostupné z: <https://www.vox.com/culture/2019/12/27/21037870/little-women-greta-gerwig-ending-jo-laurie-amy-bhaer>

⁷ About. [online]. Copyright © 2021 Louisa May Alcott [cit. 17.08.2021]. Dostupné z: <https://louisamayalcott.org/about>

2.2 Fiktivní románové postavy:

2.2.1 Rodina Marchových:

Meg:

Nejstarší dítě Marchových. Způsobná, smířlivá, mateřská. Ze všech čtyř sester má nejmenší problém zapadat do své současnosti a naopak nejvíce ze všech vyniká v herectví.

Respektuje pravidla hry a nijak nevybočuje. Jediným jejím nešvarem je neustálá touha po tom, pohybovat se v lepší společnosti. Má slabost pro pozlátko a má i tendenci přetvářovat se jen proto, aby do oné lepší společnosti zapadla. Vždy však nakonec dospěje k závěru, že rodina a upřímná láska jsou mnohem víc, než drahé šaty a falešná společnost.

Jo:

Horká hlava. Nezkrotná, svobodomyšlná a tvrdohlavá, na svou dobu chlapecká. Má velký literární talent a nezměrnou fantazii, přeje si být slavnou spisovatelkou. Na rozdíl od Meg se nehodlá přizpůsobovat požadavkům doby. Aktivně se proti ní vymezuje. Nenávidí přetvářku a ačkoliv píše o tragických láskách, sama svým citům a emocím často nerozumí.

Beth:

Neobyčejně plachá a jemná, také nekonfliktní, vždy ochotná pomoci. Není člověka, který by jí nemiloval. Většinu času buďto pečuje o domácnost a o panenky, nebo hraje na své milované piano. Na rozdíl od sester nemá žádné velké životní plány, přeje si hlavně aby byla celá rodina pohromadě. Tam, kde se Meg vyrovnává se svou občasnou marnivostí a Jo se svou nezkrotnou povahou, čeká na Beth zkouška nejtěžší, vyrovnat se s vlastní smrtelností.

Amy:

Nejmłodší sestra, v Malých ženách teprve dvanáctiletá. Benjamínek. Zprvu dětsky rozmazlená, konfliktní a chvílemi snad i nesnesitelná. Později mladá šarmantní žena, která má samu sebe perfektně pod kontrolou. Na svět okolo sebe se dívá střízlivě a realisticky, ví jaké jsou její možnosti a jaký je její potenciál. Amy má slabost pro všechno hezké a estetické. Je výtvarně nadaná, není si ale jistá, jestli se v jejím případě jedná pouze o talent, či o genialitu.

Maminka:

Laskavá a obětavá žena, která má silně vyvinutou morálku. V očích svých dcer prakticky bezchybná. Dívkám dokáže předat nejen praktické životní rady, ale dokáže jim také pomoci,

vyznat se ve svých zmatených pocitech a emocích. Současná maminka je výsledkem celoživotní snahy být lepším člověkem, který umí sám sebe ovládat.

Tatínek:

Tam kde je maminka hlavně „praktickým“ vzorem, tatínek je vzor zejména morální a duchovní. Inteligentní, statečný, zásadový. Obdivují ho všichni kromě tety Marchové, která ho má za blázna.

2.2.2 Ostatní:

Laurie:

Soused a vnuk pana Laurence. Sirotek a záhy i neoddělitelná součást party sester Marchových. Zprvu nejistý a plachý, později rozpustilý a okouzlující. V životě by se chtěl vydat mnoha směry a hledá, který z nich je ten pravý.

Pan Laurenc:

Na první pohled starý mrzout, který se ale záhy ukáže být velice laskavým člověkem.

John Brooke:

Učitel Laurieho, později také manžel Meg. Podobně jako ona chce být správná dáma, on se snaží chovat jako správný gentleman. Je laskavý, milý a odvážný. Také bohužel nepříliš movitý.

Teta Marchová:

Prateta sester Marchových. Vdova a zámožná žena, která dbá na to, aby se alespoň jedna z jejích neteří dobře provdala. Na první pohled se může jevit jako zapšklá babizna, ale má není to s ní tak úplně černobílé.

Frederick Bhaer:

Profesor, původem z Berlína. Přestěhoval se do New Yorku, aby se mohl postarat o své dva osiřelé synovce. V kolektivu je to oblíbený člověk. Existuje pro to dobrý důvod, neboť je nesmírně laskavý a hodný. Také roztomile roztržitý.

Sally Moffatová:

Bohatá vrstevnice Meg. Má všechno, po čem Meg touží. Jejich přátelství není moc upřímné.

Fred Vaughn:

Přítel Laurieho z Anglie, později nápadník Amy.

Hannah:

Služebná Marchových.

2.3 Děj knihy:

2.3.1 Malé ženy:

Děj Malých žen se odehrává během jediného roku. Rámují ho Vánoce. Tatínek, pan March, odešel do války a doma zůstaly maminka a čtyři sestry. S nimi také služebná Hannah. Všichni se o jediného muže v rodině strachují. Rodina se navíc potýká s chudobou. Sestry hned v úvodu lamentují nad tím, jak smutné to bude, mít Vánoce bez dárků a předhánějí se v tom, která to má v životě nejtěžší.

Nejstarší Meg musí hlídat cizí děti a ze všeho nejvíc by stála o to, aby měla zaopatřený život plný krásných věcí. Rázná Jo by si přála být klukem, mohla by pak být s tatínkem ve válce a nemusela by marnit čas s tetičkou Marchovou, které dělá společníci. Laskavá Beth má sice ruce plné mozolů od toho, jak celé dny pečuje o domácnost, ale stejně ve finále lituje hlavně své sestry. A malá Amy by ráda byla dámou, ale místo toho má trable ve škole a problém se svým nosem, který nevypadá tak, jak by si přála. Když však maminka čte dcerám dopis od tatínka, všechny se dojímají a na své trable na chvíli zapomenou.

Na Štědrý den věnují dívky, včele s maminkou, svou snídani rodině chudých německých přistěhovalců Hummelových. Když to z okna vidí jejich soused, pan Laurenc, nechá jim za to na oplátku vystrojit hostinu. Při té příležitosti se sestry dozvídají o Lauriem. Plachý vnuk pana Laurence teprve nedávno přijel z Evropy a s nikým se moc nezná.

S Jo a Meg se ovšem záhy seznámí na večírku. Zatímco Meg se na událost těší, Jo by raději nešla. Družení ve společnosti nemá ráda, navíc má propálené šaty a umazané rukavičky. Při přípravách ještě upálí své sestře loknu. Jít se jí ale nakonec vyplatí, protože na večírku narazí právě na Laurieho, který se podobně jako ona, schovává před lidmi. Od prvního momentu si padnou do noty. Domů jdou teprve až když Meg rozbolí noha z těsných bot.

Vánoce končí a sestry opět naříkají, jak to mají těžké. Záhy si ale uvědomují, že se musí polepšit. Přece to má tolik lidí na světě mnohem horší. Kolik vojáků je asi nyní daleko od svých milovaných? A jak složité to asi má plachý Laurie? Je to opět Jo, která přátelství s mladíkem prohloubí. Při odhazování sněhu mu hodí do okna sněhovou kouli a na to konto jí nastydlý Laurie pozve na návštěvu. Zatímco Jo je unešená z velkého sídla a bohatě zásobené knihovny, Laurie se svěřuje, že jí závidí jejich krásnou rodinu. To jak vřele na něj

jejich malý domeček působí. On sám o rodinu přišel při vlakovém neštěstí. Žije jen ve společnosti dědečka pana Laurence, ke kterému si hledá vztah, a Johna Brooka, svého osobního učitele.

Postupně se novému přátelství otevřou všechny dívky. Meg se chodí k Laurencům těšit z krásných květin, umělecky založená Amy zase pravidelně chodí obdivovat obrazy. Jen Beth se stále zdráhá vstoupit do cizího domu. A když už se konečně odváží, vystraší jí dobrácký pan Laurenc. Beth uteče a starý pán se jí musí přijít omluvit. Přitom jí nabídne, že k němu může chodit hrát na piano. Dívka má zájem, pokud jí nikdo neuslyší a ona nebude rušit. Mezi ní a starým pánem tak postupně vzniká křehké přátelství. Jako poděkování se Beth rozhodne ušít pro pana Laurence pantofle. Doručí je Laurie a když se Beth vrátí z procházky s panenkami, zjistí že jako poděkování jí starý pán daroval krásné piano.

Poté následujeme Amy a dozvídáme se o tom, jak přestala navštěvovat školu. Učitel jí totiž přistihl se žvýkačkami, které jsou ve třídě zakázané, pravítkem jí zmaloval ruce. Amy sice porušila pravidla, ale ani to podle maminky neopravňuje bití.

Následně vyráží Jo a Meg do divadla, kam je pozval Laurie spolu s Johnem. Amy touží jít také, ale Jo jí to zakáže. Na truc pak Amy zničí to, co je Jo nejdražší, zápisník kde má všechny své literární nápady. Mezi sestrami vzniká veliký konflikt, který málem vyústí v tragédii. Amy se ve snaze o usmíření, rozběhne za Jo na zamrzlý rybník a propadne ledem. Naštěstí jí zachrání Laurie. Jo je poté schopna překonat svůj vztek a Amy odpustit.

Meg odjíždí na týden ke své bohaté přítelkyni Sally Moffatové. Sestry i maminka pracují usilovně na tom, aby odjela dobře vybavená. Perly, které by si tak ráda vzala, jí ale maminka stejně nepůjčí a šaty má skromné a vyspravené. U Moffatových je pak konfrontována se životem vyšších vrstev. Její přítelkyně tráví celé dny nakupováním či zahálením. Meg by tak ráda byla jednou z nich, domů se jí vůbec nechce. Jenom proto aby se zalíbila ze sebe nechá dělat panenku a přetvařuje se. Na debutantském bále se objeví přehnaně vyšňořená. Laurie, se kterým se zde setká je znechucen tím, jak vypadá a jak se chová. Pro Meg je to cenná zkušenost a po návratu domů je ráda, že je mezi svými. Chudými, ale laskavými lidmi.

Na jaře se Meg raději naplno pouští do péče o zahradu. Každé ze sester věnuje maminka část pozemku a každá si o svůj díl pečuje po svém. Kromě zahrady mají dívky také svůj tajný Pickwickův klub a vydávají vlastní noviny. Do svých aktivit přizvou pochopitelně i Laurieho.

Přichází léto a s ním další cenná lekce. Dívky touží celé prázdniny jenom lenořit, vyhnout se vší práci. Maminka jim to dovolí, ale brzo vyjde najevo, jak hrozná je nekonečně nicnedělání. Sestry si uvědomují, že lenošení si člověk užije jen tehdy, pokud mu předchází poctivá práce. Zbytek prázdnin vylepší hlavně Laurie, který Pickwickovu klubu věnuje poštovní

schránku na předávání psaníček a dárečků. Navíc mu přijíždějí kamarádi z Anglie a sestry spolu s nimi vyrážejí na piknik. Tam se Meg sblíží s učitelem Johnem a Amy zase poznává Angličana Freda.

Záhy se Jo tajně vyplíží do města. Míří do redakce místního časopisu a doufá, že jí uveřejní její povídky. Laurie se o tom samozřejmě dozví skoro okamžitě. Celý zbytek rodiny si musí počkat, až povídky skutečně vyjdou. Je z toho velká radost. Ještě předtím se ale Jo od Laurieho dozvídá, že John má u sebe rukavičku, kterou Meg nechala na večírku a od té doby jí postrádá. Podle Laurieho je to velice romantické gesto (Jo to naopak přijde ohavné).

V listopadu přichází telegram oznamující, že tatínek byl raněn a leží v nemocnici ve Washingtonu. Maminka za ním potřebuje odjet, v dopise prosí tetu Marchovou o peníze na cestu. Jo něco takového nesnese, raději jde, nechá si ostříhat vlasy a prodá je. Za utržené peníze pak může maminka odjet. Po dobu její absence se dívky pokoušejí být zodpovědné a pečovat o domácnost. Jenže Jo se nachladí, Meg je unavená z práce a jediná, kdo se pokouší stále udržovat domácnost v chodu, je Beth. Ta také jako jediná chodí stále k Hummelovým, kde se nakazí spálou a její život se ocitá v nebezpečí. Jo a Meg se cítí provinile, Amy se zase musí na čas přestěhovat k tetě Marchové, aby se nenakazila.

Podobně jako se horší stav Beth, přicházejí zprávy o tom, že se horší i stav tatínka. Dívky tedy nejdříve v dopisech mamince o Beth mlčí, aby jí nepřidělávaly starosti. Ale její stav se natolik horší, že Laurie nakonec kontaktuje Johna, který maminku doprovází, a zařídí její brzký návrat.

Amy není u tety Marchové spokojená, celé dny musí uklízet a pečovat o otravného tetina papouška, vychází však se svou příbuznou mnohem lépe než Jo. Od tety se dozvídá, že až se vdá, podědí po ní drahý prsten. To a zdravotní stav Beth, jí motivují k tomu, aby předčasně sepsala svou závěť a tím celé své rodině ukázala, jak laskavým a štědrým je člověkem. Když se to dozví Laurie, vynadá jí. A i když Amy nakonec prsten dostane od tety předčasně, svěří ho raději do opatrovnictví mamince. A je odhodlaná darovat ho Beth, až se uzdraví.

Poslední část knihy se věnuje hlavně Meg a jejímu vztahu s Johnem. Beth se pomalu zotavuje, stále je však velice slabá a za rohem už jsou další Vánoce. Každá dívka tentokrát dostane to po čem touží a celá rodina konečně přivítá i ten nejvysněnější dar. Tatínek se vrací domů. A vidí jak každá z jeho dcer vyrostla a změnila se. Knihu uzavírá John, který požádá Meg o ruku. Dívka by snad chvíli vyčkala, ale na truc tetě Marchové souhlasí okamžitě.

2.3.2 Poutníková cesta:

Děj celého prvního dílu je protkán aluzemi na slavnou náboženskou alegorii Poutníková cesta. Puritánský kněz John Bunyan tuto knihu napsal v roce 1678 poté co strávil delší čas ve vězení pro nezákonná kázání. Křesťan/Kristián míří z Města zkázy do Nebeského města. Na cestě ho překonává velké množství různých zkoušek a překážek. Je vězněn, mučen, tlačěn ke svodům... přitom prochází spoustou alegorických míst. Kupříkladu jarmarkem ve městě Marnosti, Řekou smrti či Královskou silnicí a potkává řadu alegorických postav, například Doufajícího či Věřícího. Jeho manželku, která se na podobnou pouť vydává ve druhém díle, který vyšel v roce 1684, zase provází Velké srdce⁸.

Malé ženy hned v první kapitole vzpomínají na dobu, kdy si jako maličky na poutníky hrály. Začínaly ve sklepech, kde bylo Město zkázy a pokračovaly až na půdu, kde se nacházelo Nebeské město. O prvních Vánocích, těch bez tatínka, jsou podle nových pravidel opět ve Městě zkázy a až se vrátí tatínek z války, budou v Nebeském městě.

Maminka sestry vyzve, aby se pokusily stát lepšími lidmi. Každá má co zlepšovat. A malé každodenní události během celého roku je vystavují podobným zkouškám, kterými prošel Bunyanův Křesťan. Právě když se kupříkladu rozhodnou darovat snídani potřebným, když si Meg uvědomí, že její marnivost nestojí za to, aby se zaprodávala, když Jo dojde, co všechno může ztratit, když nebude krotit svojí ohnivou náturu a nebo, když si Amy kupuje přátelství za žvýkačky.

Dívky si také představují svá Nebeská města. Každá má v tom svém úplně něco jiného.

2.3.3 Dobré manželky:

Děj Dobrých manželek začíná tři roky po návratu pana Marche. Píše, je pro své okolí morálním vzorem a pečuje o místní farnost. Meg se připravuje na svatbu s Johnem a také na jejich nový, skromný život. Beth se stále potýká s podlomeným zdravím. Jo se věnuje psaní, přispívá do novin. Již není zaměstnaná u tetičky Marchové. Společníci jí dělá Amy, které teta dokonce platí učitele malby. Z Laurieho se stal štramák, studuje vysokou školu a užívá si života.

Svatba Meg se odehraje hned v úvodu. Jedná se o skromný rodinný obřad, který je ale přesně takový, jaký si Meg přeje. Už se netouží přetvařovat a hrát si na něco čím není.

⁸ MACURA, Vladimír. Slovník světových literárních děl. 2. vyd. Praha: Odeon, 1989. ISBN 80-207-0948-7.Str.136

Ze všech sester je změna nejvíce znát na Amy. Věnuje se umění, hledá formu, která jí bude vyhovovat. Zároveň dumá nad tím, jaký je rozdíl mezi talentem a genialitou. Uvědomuje si, že jenom pro talent by tvořit nechtěla. Amy již není malé rozmazlené dítě. Je to šarmantní, cílevědomá a rozumná mladá žena.

Jo, narozdíl od Meg a Amy po svatbě netouží. Dozvídá se, že za pořádnou brakovou povídku by v časopise mohla získat klidně i 100 dolarů. Nechá se touto nabídkou zlákat, uspěje a začne se jí finančně dařit. Může tak podporovat svou rodinu a poslat Beth na ozdravný pobyt. Kvůli tomuto svému kariernímu rozhodnutí je ale také postavena před dilema: jak moc by se měla přizpůsobit požadavkům vydavatele? Jak moc v pořádku je zaprodat svůj talent? V situaci kdy dostane nabídku vydat svůj první román se Jo musí rozhodnout, jestli kniha skutečně vyjde, ovšem pod podmínkou, že na ní udělá velké množství změn, za kterými si sama nestojí, nebo zůstane pouze v jejím šuplíku. Jo se rozhodne přizpůsobit a knihu vydat. Z celé zkušenosti má velice smíšené pocity, podobně jako jednotliví členové její rodiny.

Meg vstupuje do nového života. Do nové role manželky a později matky. Maluje si všechno narůžovo, ale realita se ukazuje být o něco složitější. Učí se vycházet se svým manželem, snaží se vést domácnost a zažívá první rozčarování. Třeba když chce potěšit Johna domácí marmeládou a vaření se promění v chaos a ponížení před přáteli. Nebo když se nechá zlákat Sally Moffatovou a za peníze na Johnův zimník si koupí drahou látku na šaty. Nejenže se jedná o velký zásah do rodinného rozpočtu, ale Meg navíc manžela urazí, když mu řekne, že už jí nebaví být chudá. Hned si však svou chybu uvědomí, látku obratem prodá Sally a s manželem se usmíří. Později se Meg narodí dvojčata, chlapeček a holčička.

V další kapitole se více dozvídáme o tom, jak rozdílné jsou Amy a Jo a co to znamená pro jejich životy. Sestry chodí po návštěvách. Zatímco Amy je za každé příležitosti okouzující a šarmantní, Jo nejenže si setkání s lidmi neužívá, ona je dokonce aktivně sabotuje. Amy se podle ní přetvařuje a to jí velice vadí. Vymstí se jí to při poslední návštěvě u tetičky Marchové a Carrolové. Zatímco Jo se opět chová nevhodně a řídí se heslem co na srdci to na jazyku, Amy je po celou dobu velice způsobná. Další den se navíc zúčastní dobročinného bazaru. Teta Carrolová je okouzlena proto jí nabídne možnost, odcestovat do Evropy jako společnice její dcery Flo.

Jo se velice dotkne, že do Evropy nejede ona. Musí ovšem čelit faktu, že si celé tohle nadělení způsobilá sama. Amy v zahradničí potkává Freda, anglického chlapce, se kterým se kdysi seznámila na pikniku. Je rozhodnutá, že pokud jí požádá o ruku, vezme si ho. Fred sice není její vysněný manžel, není do něj přímo zamilovaná, ale je to dobrý a hlavně bohatý člověk. Fred a Amy se prý v blízké budoucnosti potkají v Římě a tam se uvidí.

Jo mezitím tráví doma většinu času s Beth, která postupně chřadne. Je víc a víc zádumčivá. Nikdo neví proč. Jo si myslí, že je možná tajně zamilovaná do Laurieho. Sama tuší, že Laurie chová city k ní. Jenže Jo o ně nestojí. Raději se rozhodne odcestovat do New Yorku a před Lauriem tak trochu utéct.

V New Yorku působí v penzionu rodiny Kirkových, kde pečuje o jejich dvě malé dcerky a seznamuje se s profesorem Friedrichem Bhaerem. Z jejich dopisů Jo je na první pohled jasné, že k němu něco cítí. Sama si to ale neuvědomuje. Profesor Bhaer je na tom podobně. K Vánocům daruje Jo souborné vydání Shakespeara.

Jo začne psát laciné krváky, tentokrát pro časopis Vulkán. Všechny utržené peníze posílá domů. Profesor se při jednom setkání dovtípí, že chudá dívka co každý ušetřený dolar posílá domů, je autorkou oněch přizemních textů. Vede s ní na toto téma debatu a Jo uzná, že by takové věci psát neměla. Všechny své texty pak spálí. Neví jak se k psaní vrátit. Tápe. Její vztah s profesorem se prohlubuje, je však zatím čistě platonický. Pak se Jo ale vrací domů, Laurie má totiž promoci. Profesor si myslí, že Jo a Laurie skončí spolu a odmítne pozvání na návštěvu.

V Condordu Laurie konečně vyjádří své city k Jo, ale ona ho odmítne a zhrzený Laurie raději hned odjíždí s panem Laurencem do Londýna.

Beth postupně chřadne. Jo jí za vydělané peníze vezme k moři v zoufalé snaze zlepšit její podlomené zdraví. Beth je už smířena s tím, že se její život krátí, je poutníkem připraveným na cestu do Nebeského města. A její osud musí přijmout i Jo.

Amy potkává v Nice rezigovaného Laurieho. Na večírku, kam ho pozve, mezi nimi přeskočí první jiskra. Oba vnímají, jak se změnili. Jsou dospělejší. Zůstanou spolu následně v Nice celý další měsíc. Meg se mezitím učí, jaké to je, být matkou.

Amy si přiznává, že v malbě je skutečně pouze průměrná. Nechce v této umělecké disciplíně dál intenzivně pokračovat, hodlá si vzít Freda a usadit se. Lauriemu tento její životní přístup vadí. Dostanou se do konfliktu, ve kterém Amy Lauriemu vyčte jeho chování - mohl by být pro svět užitečný a šťastný a on se místo toho utápí ve svém smutku. Mladík se pomalu očišťuje od lásky k Jo a do mysli se mu víc a víc vkrádá Amy. Amy zase odmítá Freda.

Poslední rok života Beth se celá rodina pokouší udělat co nejhezčí, nevyhnutelné ale nelze zastavit. Beth žádá Jo, aby se vzdala psaní a cestování a místo toho zastoupila její místo a pečovala o rodiče. Beth umírá na jaře.

Amy dostihne smutná zpráva za mořem, naštěstí má po svém boku Laurieho. To Jo si přijde na svůj zármutek sama. Bez Beth už domov nepůsobí jako domov. A Jo nevím jak se

vyrovnat se slibem, který sestře dala. Nakonec je to maminka kdo jí motivuje k tomu, aby zkusila zase psát. začne psát nově a prostě: o domově, o tom co sama zažila. Všem se její tvorba moc líbí.

Amy a Laurie jsou zasnoubení. Jo jim lásku přeje, sama ale začíná přehodnocovat své priority. Touží milovat a osud zjišťuje, že osud manželky by nakonec nemusel být tak hrozný. Vzpomíná na profesora. Usne na půdě a když se probudí, stojí nad ní Laurie. On a Amy se vzali. V rodinném mumraji je Jo najednou jediná, která nemá druhou polovičku.

Jako by spadl z nebe, přijíždí profesor Bhaer. Seznamuje se s rodinou, všem se moc zamlouvá. V Condordu setrvá několik dní a během nich si s Jo vyznají lásku. Rozhodnou se vzít, ale jsou si vědomi toho, že to bude ještě trvat. Profesor musí nejprve zaopatřit své dvasynovce. Jo na celý další rok čeká a dopisují si. Mezitím zemře teta Marchová a odkáže Jo, která pro ní byla celou dobu ztracený případ, svůj Plumfield. Jo si zde otevře školu pro chlapce. Přijímá bohaté studenty a díky nim může učit také sirotky a chudáky.

Celá rodina se sejde po pěti letech při česání jablek. Jo má dva syny, Amy a Laurie churavou holčičku. Amy se nevzdala umění, Meg je šťastná ve svém skromném životě a Jo také.

3 Přehled filmových adaptací:

3.1 Malé ženy 1917 a 1918:

První dvě filmové adaptace mají jedno společné. Obě jsou bohužel v současnosti považovány za ztracené. Za hmatatelné důkazy, které nám dokazují jejich existenci můžeme považovat především několik fotografií a také propagační materiály.

Úplně první, samozřejmě ještě nemá, filmová adaptace pochází z roku 1917. A překvapivě nevznikla v americké, nýbrž britské produkci. O samotném filmu toho mnoho nevíme. Režie se ujal Alexander Butler. Jo ztvárnila Ruby Miller, ve své době významná divadelní herečka. Meg si zahrála Mary Lincoln, Muryel Myers zpodobnila Beth. Roli Amy získala Daisy Burrell, která byla podobně jako Ruby Miller divadelní herečkou.

Film vznikl pod taktovkou produkční společnosti G. B. Samuelson Production. Tehdy se jednalo o významnou společnost, pod kterou vzniklo nezanedbatelné množství němých filmů. I přestože se jednalo o britskou adaptaci, Malé ženy a jejich reálie se nepřesunuly z Ameriky do Anglie. Filmový historik Ed Lorenzo se domnívá, že hlavní důvod, proč byl film natočen v Británii byla práva. G. B. Samuelson Production se evidentně nepodařilo je od potomků Alcottové získat⁹.

Jen o pouhý rok později, tedy v roce 1918, oslavily Malé ženy významné výročí. Uběhlo právě 50 let od jejich prvního vydání. A vznikla také druhá adaptace, které se tentokrát chopil William A. Brady. Brady, který začínal jako herec, se stal významným producentem. Působil především v divadlech v New Yorku a za svůj život produkoval celkem 250 her. S Malými ženami se ve filmu nesetkal poprvé. V roce 1912 totiž produkoval jejich divadelní inscenaci na Broadwayi¹⁰. Jeho dcera a pozdější držitelka Oscara Alice Brady si v této hře zahrála Meg Marchovou.

Film vznikl přímo v Condordu a natáčelo se dokonce v Orchard House, tedy v domě kde sama autorka bydlela. Louisa May Alcott byla v onom roce již téměř třicet let po smrti, ale ve městě stále žilo množství lidí, kteří jí zažili. Jednalo se tak jistě o velice autentický zážitek. Rodina Alcottových navíc, na rozdíl od přechozí adaptace, souhlasila s poskytnutím autorských práv. Ovšem jenom za podmínky, že bude mít možnost mluvit do hereckého

⁹ Little (silent) Women – Silent Room. Silent Room – a place to discuss silent films [online]. Dostupné z: <https://silentroomdotblog.wordpress.com/2019/12/30/little-silent-women/>

¹⁰ William A. Brady | American actor and producer | Britannica. Encyclopedia Britannica | Britannica [online]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/William-A-Brady>

obsazení¹¹. Tak se skutečně stalo. Dorothy Bernard si tak zahrála Jo, Isabel Lemon Meg. Lilian Hall ztvárnila Beth a Florence Flynn zase Amy.

Články v tehdejší tisku napovídají, že se film setkal se značným úspěchem. Vlastní obrázek si bohužel udělat nemůžeme.

3.2 Malé ženy 1933:

Jedná se o první dochovanou a zároveň také první zvukovou adaptaci Malých žen. Režiroval jí slavný George Cukor. O scénář se postarali Sarah Y. Mason a Victor Heermaan. Do role Jo se vžila hvězdná Katherine Hepburn, Joann Bennett, v průběhu natáčení těhotná, ztělesnila Amy. Meg hrála Frances Dee a Beth Jean Parker.

Příběh je vyprávěn lineárně. Jedná se o jedinou adaptaci, která začíná s velkým akcentem na probíhající občanskou válku. V knižní předloze válka rodinu Marchových ovlivňuje spíše na rovině osobní. Všichni se strachují o tatínka. Concordu se jinak válečná vřava prakticky cele vyhýbá. V úvodu adapce George Cukora nejprve vidíme vojáky procházet městem a následně se setkáváme s paní Marchovou, která vypomáhá v charitě. Hmotnou pomoc právě předává otcí čtyř synů. Do války by šel nejráději sám, ale už je starý a tak poslal alespoň své děti. O dvě už přišel. Podobně jako on má čtyři syny, má paní Marchová čtyři dcery. Alespoň ty jsou jí útěchou. Ráda by muži pomohla více, jenže nemá jak.

Onen silný akcent kladený na občanskou válku není vůbec náhodný, jak soudí Katherine Kellet z Framingham State College. Ta se zabývala Malými ženami George Cukora a kontextem doby. Film totiž vznikl v čase, kdy už čtvrtým rokem přetrvávala v USA Velká hospodářská krize. Toto období nedostatku a strádání se podepsalo na všech občanech, zejména na těch nejpotřebnějších. Mnozí přišli o živobytí či o své domovy. Mít co jíst a mít kam složit hlavu se dalo častokrát považovat za nebývalé štěstí.

Dá se říct, že Cukor hledal paralelu mezi hospodářskou krizí a občanskou válkou, která mu posloužila tak trochu jako alegorie k současné nevládné situaci¹². Je to právě tato adaptace, která ze všech nejvíc klade důraz na hmotný nedostatek, jimž rodina Marchových trpí. A také na to, jak podobná životní situace donutí člověka chovat se a přemýšlet jinak: tedy vážít si

¹¹ The Curious Case of the Lost 'Little Women' Movies. Vulture - Entertainment News - TV, Movies, Music, Books, Theater, Art [online]. Copyright © 2021 Vox Media, LLC. All rights reserved. [cit. 17.08.2021]. Dostupné z: <https://www.vulture.com/2020/02/the-curious-case-of-the-lost-little-women-movies.html>

¹² KELLETT, Katherine (2002) "Cukor's Little Women and the Great Depression: Sacrifice, Morality, and Familial Bliss," The Oswald Review: An International Journal of Undergraduate Research and Criticism in the Discipline of English: Vol. 4, Article 4. str. 12

maličností. Více zde také vynikne téma mezilidské solidarity: ti kteří nemají mnoho, se sami podělí s těmi, kteří jsou na tom ještě o něco hůře.

Poměry rodiny Marchových jsou tak na první pohled zjevné. Piano Beth hned v úvodu hraje spíš napůl, některé klávesy vůbec nefungují. To že jsou k vánoční snídani párky a káva je pro dívky velká sláva. Služebná Hannah jim vypráví, že pamatuje dobu, kdy takové dobroty servírovala jejich otci každický den, sestry tomu nemohou uvěřit.

Kellet připomíná, že se takovému přístupu přizpůsobil například i kostýmní návrhář Walter Plunkett. Navrhl a vytvořil kostýmy sester tak, aby bylo možné si všimnout, že si jednotlivé části svých oděvů navzájem půjčují. Životní situace je nutí k vynalézavosti. Významu skrze tento prvek nabývá také sesterská vzájemnost.

Posun hodnot se odráží třeba i na večírku. V předloze Meg a Jo odcházejí ve společnosti Laurieho z večírku, protože si Meg zraní nohu. Vzala si totiž příliš malé boty. Tato epizodka čtenářům ukazuje, jak je pro Meg daleko důležitější udělat dobrý dojem, než dbát o vlastní zdraví. V Cukorově adaptaci se večírku účastní všechny čtyři sestry a k odchodu je přiměje moment, kdy si Jo na šaty vykydne zákusky, které přinese Laurie. Malou tragédií tak není pochroumané zdraví, ale poničené šaty a vyplývané jídlo.¹³

Zajímavé je, že Cukor do kontrastu s chudobou nestaví bohatství. A přitom by klidně mohl. K tomu se nabízí například Sally Moffatová. Ani tetička Marchová není vykreslena negativně pro své bohatství. Pro Cukora je totiž mnohem důležitější ukázat téma samotné rodinné soudržnosti¹⁴ v těžkých časech, než jej dávat s něčím do kontrastu.

Na úkor těchto aspektů jsou pak tak trochu obětovány komplikované a propletené vztahy sester. Dívky jsou sice každá jiná, ale onu, již zmíněnou, rodinnou soudržnost to nijak neohrožuje.

Vytrácí se hlavně složitý vztah Jo a Amy. Jo jde z vlastního rozhodnutí proti proudu. Nezapadá a zapadat nechce. A to i přesto, že ví že si tak komplikuje život. To Amy jakoby se naopak naučila plout světem po proudu. Tato sesterská dynamika z adaptace vypadává. Chybí také signifikantní a emočně vypjaté scény, jako je třeba epizoda se spáleným zápisníkem a následným pádem Amy do ledové vody. Ani Meg se nemusí vyrovnávat se světem bohatých a Beth, ačkoliv zemře na spálu, nečelí tak statečně své smrtelnosti.

Spíše než na samotnou Beth, je v době její nemoci kladen důraz na její okolí. Cukor buduje intenzivní dusno, které prostupuje celým domem. Dívky jsou najednou každá tak trochu sama. Jo se navíc modlí k Bohu, prosí ho, ať Beth vydrží alespoň do doby, než dorazí

¹³ Tamtéž. str. 14 -16

¹⁴ Tamtéž. str. 19

maminka. Nechybí dramatický moment, kdy si dívky myslí, že je sestra již po smrti a ona přitom jen usnula.

K Beth se také váže symbolická metafora ptáčků. Když se dostane z nejtěžší fáze nemoci, přiletí dva k jejímu oknu. Když později umírá, jede z ptáčků odletí. A zatímco poprvé jakoby se trápil každý o samotě, napodruhé, když Beth skutečně opouští tento svět, je celá rodina okolo ní.

Malé ženy roku 1933 jsou jediné ve kterých je přímo zmíněna Poutníková cesta. Tento motiv je ale spíše nakousnut a dál se s ním nepracuje. Poté, co maminka přečte dcerám dopis od tatínka, připomene jim Poutníkovu cestu a na to konto každá s dívek se slzami v očích sdílí s ostatními to, co by na sobě ráda změnila.

Rodinná soudržnost se stává důležitým tématem zejména v závěru filmu, když z New Yorku za Jo přijíždí profesor Bhaer. V této verzi se málem minou. Jo totiž odchází pro mléko a profesor už se chystá odejít. Nakonec se ale setkají. Jejich vyznání citů se odehraje pod deštníkem. Nepolíbí se, obejmou a Jo zatáhne profesora do domu ve kterém jsou přítomni všichni ti, které miluje. A mezi ně nyní patří i tento muž.

3.3 Malé ženy 1949:

Vůbec první barevná verze Malých žen vznikla roku 1949. Režíroval jí Mervyn LeRoy a v hlavních rolích se představily June Allyson jako Jo, Janet Leigh jako Meg, Margaret O'Brien jako Beth a Elizabeth Taylor jako Amy.

LeRoy měl k dispozici stejný scénář, který o víc jak šestnáct let dříve napsali Sarah Y. Mason a Victor Heerman. Mnohé scény jsou si tak velice podobné, některé takřka identické. Přesto však scénář doznal jistých změn.

Jako příklad nám může posloužit třeba scéna, ve které dívky dostanou od tety Marchové na Vánoce dolar. Každá ze sester má samozřejmě něco, co by si ráda pořídila. V Cukorově adaptaci se ovšem dívky jednohlasně shodnou na tom, že jediný kdo si opravdu zaslouží obdarovat je maminka. A tak jí za obdržené peníze každá koupí dárek.

LeRoy celou peripetii protáhne. Když sestry obdrží od tety dolar, jsou nadšené a ještě ten samý večer uprosí maminku, aby je pustila do obchodu a tam si každá pořídí to po čem touží. Jo knihu, Meg šáteček, Amy tužky a Beth noty. Doma si ale uvědomí, že se nezachovaly správně. Je to maminka, která by potřebovala nové pantofle a teplé rukavice a taky by si zasloužila něco pro potěšení, třeba parfém. Do obchodu se tedy vydávají znovu,

zakoupené předměty vrací a pořídí dárky pro maminku. Proč měl LeRoy potřebu celou situaci tak zbytečně komplikovat? Opět vnímáme kontext doby. Čtyři roky od konce druhé světové války se americká ekonomika dávno dostala z již dříve zmiňované hospodářské krize. Naopak zažívala boom. Práce již nebyla nedostatková, vláda podporovala mladé rodiny. Nebylo vůbec nemožné pořídít si vlastní dům či automobil. Konzumerismus se stal předmětem hrdosti každého správného patriota. Právě proto sestry tak rozpustile nakupují.¹⁵

Rodina je stále chudá, vyskakovat si úplně nemůže, ale neveselá finanční situace už není takovým tématem jako v předchozí adaptaci. Sestry již neopouští večírek kvůli poničeným šatům, ale kvůli křehoučké Beth, kterou rozruší pomlouvačné řeči paniček, které procházejí okolo.

Některé změny ovšem působí, jako kdyby byly provedeny čistě esteticky a nepoučeně. Bez toho, aniž by se jejich autor zamyslel, proč ta či ona scéna původně ve filmu byla.

V některých momentech je pak dojem z filmu jaksi plochý. Jako příklad si můžeme uvést třeba Jo, poté co zemře Beth. V knize je Jo samozřejmě zdrcená. Nepíše, sestře slíbila, že se literární činnosti vzdá. Místo toho se pouští do péče o domácnost, zaměstnává se množstvím domácích prací. Jakoby si touto činností pokoušela zpřítomnit svou milovanou sestru alespoň symbolicky.

Ve verzi z roku 1933 skutečně v poslední čtvrtině filmu potkáváme Jo jako pilnou hospodyňku. Když jí Meg přijde naznačit, že Amy a Laurie k sobě dost možná chovají něžné city, Jo se právě se vší vervou věnuje žehlení. Navíc má na hlavě čepeček, přitom si na začátku filmu na truc rozpouštěla vlasy, jen aby nebyla za dámu. Film se tak odkazuje ke knize a filmová Jo tak navíc dostává svému předsevzetí stát se vzornou ženou a dcerou, které si dala po přečtení tatínkova dopisu.

V roce 1949 se dialog mezi Meg a Jo odehrává na zahradě. Meg sedí na drožce, zrovna projížděla kolem, Jo stojí u ní. Filmaři ženy obklopují podzimní scenérií, která je bezpochyby mnohem krásnější, než žehlicí prkno a bílá zeď, ale jinak nám mnohé nenabízí. Krásný podzim působí vyprázdněně.

Srovnávat ony dvě adaptace, z roku 1933 a 1949, je zajímavé nejenom ve vztahu k Malým ženám, ale i z hlediska filmového řemesla obecně. Hned několikrát můžeme být svědky toho, jak se téměř identická scéna, ve které dialog doznal jen několika málo kosmetických úprav, změní za přispění hereckých výkonů a vedení režiséra.

¹⁵ Little Women: Louisa May Alcott's Misunderstood Classic - The Atlantic. [online]. Dostupné z: <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2018/09/little-women-louisa-may-alcott/565754/>

Jako dobrý příklad poslouží scéna, ve které se Jo seznamuje se starým panem Laurencem. Ten má v okolí pověst mrzouta a i sám jeho vnuk Laurie o něm takto smýšlí. Když Jo Laurieho poprvé navštívuje u něj doma, přijde právě na pana Laurence řeč. Dvojice si povídá o tom, jak už od pohledu vypadá jako studený čumák, mrzout a kdoví co ještě. Ani jeden netuší, že objekt jejich konverzace stojí přímo za jejich zády. Brzy to ale samozřejmě s úlekiem zjistí.

Jo z roku 1933 se vyleká a když jí starý pán konfrontuje s tím, co o něm před několika málo vteřinami řekla, pokouší se z celé situace vybruslit. Ta tam je její razance a odhodlání. Když se pan Laurenc ptá, zda opravdu řekla, že vrčí jako starý pes, Jo málem šeptá. V tomto případě je dynamika dvojice taková, že pan Laurenc, ve skutečnosti laskavý člověk, se na Jo zlobí jenom na oko, celé je to šprým.

Ve verzi z roku 1949 si při konfrontaci Jo odhodlaně stojí za tím co řekla. Ano skutečně si myslí, že pan Laurenc vrčí jako starý pes. A pana Laurence jako kdyby tahle její upřímost ohromila. Líbí se mu, že nepomlouvá za zády, ale to co si myslí řekne i do očí.

I v této verzi je dynamika sesterských vztahů a vrstevnatost jednotlivých postav jistým způsobem upozaděna. Hlavní hrdinkou je pochopitelně Jo a spíše než abychom sledovali život čtyř sester, sledujeme Jo, která se svými sestrami žije. Většina událostí je nějakým způsobem vztahována dosti důsledně k ní.

Mnohé není ukázáno, ale pouze řečeno. Protože je to potřeba. Opět se nevyhneme se srovnáním s adaptací George Cukora. V LeRoyově adaptaci například Jo požádá tetu Marchovou o práci. Teta souhlasí, Jo jí může dělat společnici. To je poprvé co o této činnosti slyšíme a Jo nikdy nevidíme, že by práci skutečně vykonávala. Těžko se pak můžeme cítit špatně, že za svou řeholi u tety nebyla odměněna cestou do Evropy. Jako diváci se totiž o její práci reálně nedozvíme vůbec nic.

To v Cukorově verzi Jo poprvé potkáváme právě u tety Marchové. Nejenže jsme svědky toho, jaké trápení to pro ní je, ale je nám také exponováno, jak hravá a vynalézavá Jo umí být. Místo toho, aby naleštila zábradlí v tetině domě jak se sluší a patří, sjede se po něm.

To Amy v roce 1933 alespoň jedenkrát v Evropě vidíme. Tehdy když se dozvídá o smrti Beth a teta Marchová prožívá svůj nejlidštější moment v celém filmu. Neteř láskyplně utěšuje. Amy v roce 1949 se se sestrou rozloučí v New Yorku a tím to končí. Její cesta do Evropy pro nás jakoby ztratila jakýkoliv význam.

V obou verzích Beth dostane nabídku chodit hrát na piano k panu Laurencovi, ale nikdy jí v jeho domě hrát nevidíme. A Meg sice ztratí rukavičku, kterou si u sebe nechá pan Brooke, ale nikdy ji nepostrádá. Laurie ani v jedné verzi neprožívá před diváky svůj smutek

z nešťastné lásky. Opět je jen vztažen k Jo. Když přijede do New Yorku, nepřijde ji navštívit do penzionu.

Literární ambice, které Jo má jsou zvláště v první polovině filmu upozaděny. Na začátku je větší prostor věnován nácvičku divadelní hry, ta je ale pochopitelně spíše prezentována jako kolektivní úsilí sester. V druhé polovině Jo píše, pokouší se vydat své první povídky, následně samozřejmě prožívá celou literární eskapádu s profesorem Bhaerem. Po jeho kritice se sice hroutí, ale je to spíš tím, že se na ní sesype víc věcí naráz. Na konci Jo samozřejmě sepíše knihu.

Výtvarný talent Amy pak absentuje skoro cele. V obchodě si sice kupuje tužky, ve třídě je trestána za to, že nakreslila karikaturu vyučujícího. Neodjíždí ale do Evropy rozvíjet svůj talent, nezabývá se otázkou geniality versus talentu. Jakoby ve filmu malovala jen proto, aby se měla čím zaměstnat.

Láska kterou Beth chová ke hře na klavír prostupuje většinou filmu, ale jako kdyby měla sloužit spíše pro melodramatický efekt. Když se Jo vrací z New Yorku, aby byla s Beth, pochopí že je tom sestra opravdu špatná, když zjistí, že na piano už vůbec nehraje.

Podobné melodramatično je pak vyždímáno třeba i ze scény, kdy maminka odjíždí do nemocnice za tatínkem. Knižní Jo má jít tetu Marchovou požádat o peníze, ale neudělá to, Nedokáže spolknout svou hrdost a u tety škemrat. Místo toho prodá svoje vlasy. Filmová Jo jde prosit k tetě, ale nepohodne se s ní. Uteče bez peněz a nechá si ostříhat vlasy. Domu potřebné peníze nese. Do toho ale přichází i teta a peníze nese. Můžeme tak nabýt dojmu, že oběť Jo byla zbytečná.

Jinak se při této příležitosti chová i Laurie. Ve verzi z roku 1933, při pohledu na Jo, zakleje Laurie „*Christopher Columbus*,“ což je slovní spojení, které většinu času používá výhradně Jo místo toho aby byla vulgární. Ve verzi z roku 1949 není „*Christopher Columbus*“ pro Jo tak signifikantní. Laurie se místo toho Jo vysměje, prý vypadá jako dikobraz. Je to poznámka patrně míněná natolik nehezky, že se Jo maminka i sestry zastanou. Jo pro ně nikdy nebyla hezčí, než je teď. Udělala něco velice nesobeckého a Laurie si to patrně nedokáže uvědomit.

Vztah Jo a Laurieho není v této filmové verzi příliš hluboký a nepůsobí bližší, než má Laurie s ostatními sestrami. Spíše než speciální a pevné přátelství, které se časem na jedné straně přerodí v lásku, to zde působí jako kdyby Laurie byl prakticky od začátku do Jo prostě zamilovaný a ona jím byla fascinovaná. Spíše než rozvíjení pevného přátelství, je věnován velký prostor třeba epizodě, ve které se Jo Lauriemu vyhýbá, protože jde do vydavatelství a nechce aby jí nikdo viděl.

Když se Jo dozví, že Laurie a Amy jsou spolu, má z nich prostě jenom radost. Zmíní že napodruhé by snad Laurieho nabídku přijala, ale evidentně to pro ní není žádné dilema, žádné zmatení citů. Její divoká nespoutaná povaha a touha být milována nejsou v konfliktu. Amy podobně neřeší svůj vztah k umění, ani vztah s Fredem, kterého si v předloze chce vzít z rozumu. Meg zažívá svůj happyend, když si vezme za manžela Johna. Nemusí čelit útrapám nového života a nové životní role. Jakoby Malé ženy z roku 1949 prostě nemusely čelit nástrahám svých slabostí. Nečeká na ně žádná Poutníkova cesta.

Patrně ve snaze udělat jí ještě o něco křehčí a její osud dojemnější, udělali tvůrci z Beth nejmladší sestru. Amy se tedy věkově posune na předposlední místo. Dynamika sester je tím jaksi vykořeněná. Knižní Beth je ze své přirozenosti plachá a jemná dívka. Dnes bychom o ní jistě řekli, že je introvert, je to prostě součástí její povahy. Naopak to, jak se, v Malých ženách, chová Amy, je důkaz toho, že je dítě. Chová se jako dvanáctiletá dívka a navíc je ještě v pozici benjamínka. Rozmazlenost a sebestřednost jsou tak výsledkem právě těchto skutečností.

To si můžeme potvrdit v Dobrých manželkách. Zatímco Beth je stále stejně plachá, jen o něco více křehká a ztrápená nemocí, u Amy její rozmazlenost a sebestřednost ustupuje do pozadí a naopak do popředí vystupují její pozitivní vlastnosti. Prostě a jednoduše, zatímco Beth zůstává neměnná, Amy se vyvíjí.

Náctiletá Amy v podání tehdy sedmnáctileté Elizabeth Taylor tak v mnoha scénách působí prostě jako nesympatická dívka. Není dítětem, které se teprve hledá.

Nutno ovšem připustit, že právě proto, že oproti verzi z roku 1933, je LeRoyova Amy často rozmazlená, sobecká a vychloubačná, vyniknou více momenty, kdy je dobrou sestrou a starostlivým člověkem. Třeba když se na večírku vehementně zastává nejmladší Beth. Pěje před panem Laurencem na sestru jen samé ódy a žádá ho, aby se k ní choval laskavě. Její charakter je tím však nevyvážený.

Pokrokové a na svou dobu neobvyklé názory, které dcerám předávají jejich rodiče, jsou zde také spíše potlačeny. Maminka si ovšem stále pro dcery přeje raději sňatek s člověkem chudým a laskavým, nežli s bohatcem, se kterým se nebudou mít rády.

K finálnímu setkání mezi Jo a profesorem dochází opět pod deštníkem a když si Jo odvádí profesora domů, září nad domem dokonce duha.

3.4 Malé ženy 1994:

První ženou, která se chopila Malých žen a zrežirovala je, byla Gillian Armstrong, která ze své předchozí filmové práce získala zkušenosti nejen s historickými filmy, ale také s reflexí ženské perspektivy. V roce 1979 režírovala film *My Brilliant Career* o australské spisovatelce Miles Franklin. O tom, jak opustila maloměsto a vydala se do světa budovat svou literární kariéru. Deset let před Malými ženami, pak ještě natočila film *Mrs. Soffel*. Drama o manželce vězeňského správce, která se zamiluje do muže odsouzeného na smrt.

Děj adaptace z roku 1994 je lineární a provází ho voiceover Jo. Ten však není příliš častý nebo invazivní. Většinou nás Jo uvádí do aktuálního kontextu po časovém skoku, nebo nám předčítá dopisy, které píše domů z New Yorku.

Pro mnohé diváky zůstává až do dnešních dní jako jediná opravdová Jo ta, kterou ztvárnila Winona Ryder. Beth si zahrála Claire Denes a Meg Trini Alvarado. Ze zde uvedených adaptací byla ta Armstrongová vůbec první, která přistoupila k tomu, aby Amy hrály dvě herečky. Malou Amy si zahrála tehdy skutečně dvanáctiletá Kirsten Dunst a starší Samantha Mathis.

Jedná se o významný krok, který ve vztahu k předloze, nabízí mnohé možnosti. Amy v podání Kirsten Dunst je opravdu dítětem. Maminka jí posílá spát ze všech nejdřív, její vrtochy, třeba to jak neustále komolí komplikovaná cizí slova, jsou v jejím podání roztomilé a stavy, kdy je kupříkladu rozjívěná, zcela pochopitelné.

Jedná se o první adaptaci, ve které je obsažena scéna se spáleným zápisníkem. V tomto případě Jo zakáže Amy jít s nimi do divadla, protože je nemocná. A navíc o její přítomnost zjevně nikdo nestojí. Meg a Jo odcházejí, nechávají doma ukřivděnou Amy, která slíbila, že se pomstí. Armstrong pracuje s momentem překvapení. Až do poslední chvíle přesně netušíme, co Amy provedla. Po návratu sester leží v posteli, je vidět že má obavy. Záhy jí došlo, že provedla něco velice špatného. Následně neví jak konflikt urovnat, běží za Jo na zamrzlé jezírko a spadne do vody. Její chování je dětsky uvěřitelné. Amy je také poprvé potrestána učitelem nikoliv za to, že by nakreslila jeho karikaturu, ale za žvýkačky co si přinesla do třídy.

V knize mají tatínek a maminka na svou dobu v často velice atypické názory. Pan March prý kdysi přijal do své školy černošského chlapce, což ho stálo místo. Díky Amy se také dozvíme, že rodina nesouhlasí s fyzickými tresty. Než vychovat z dcer správné dámy, které se dobře provdají, je pro oba rodiče důležitější vychovat z nich dobré lidi, kteří budou mít silné morální zásady. Na svou dobu jistě progresivní, ale pro dnešní diváky nijak zvlášť

šokující myšlenky. Armstrong se tedy rozhodla, tyto myšlenky posunout a udělat je pro dnešního diváka o něco výraznější.

Maminka z adaptace z roku 1994 je tedy dozajista feministkou (či sufražetkou). Věří, že ženy mají na víc, než jen být hezké. Odmítá korzety a tyto názory předává i svým dcerám. V New Yorku můžeme vidět Jo, jak se po boku profesora Bhaera účastní diskuze s několika studenty, při které se probírá volební právo žen. Jo je pochopitelně pro, aby ženy měly volební právo, a svůj názor si umí patřičně obhájit: „*Men do not vote because they are good, they vote because they are male. And women should vote not because they are angels and man are animals but because we are human beings.*“ V tomto případě je zajímavý i posun oproti předloze. V knize se Jo také dostane za doprovodu profesora Bhaera do společnosti, kde probíhá zajímavá konverzace. Do té se ovšem ostýchá zapojit. Téma této debaty mezi profesorem a studenty je náboženství. Studenti se k náboženství staví odmítavě, velice kriticky a Jo, vychovanou v rodině, kde je víra důležitá, matou a svými názory znepokojují. Profesor se postaví na obranu náboženství a tím Jo imponuje.

Filmový profesor Jo mnohem více imponuje svým intelektem a životní zkušeností, než aby se jí prostě zamlouvalo, že je to hodný jouda. Jeho představitel Gabriel Byrne se skvěle pohybuje mezi mužem, který má velké charisma a zároveň i jistou přirozenou ostýchavost. Intelektuální sféra jejich vztahu je zřejmá i na konci. Pod deštníkem mu totiž Jo vypráví hlavně o tom, jak ráda by si založila v Plumfieldu školu a stála by o to, aby tam s ní profesor spolupracoval.

Sestry Marchovy, ač mají mezi sebou propleteně složité vztahy, působí díky své vnější podivnost jako utužený kolektiv. Třeba když jdou k Hummelům, zpívají si všechny společně, hezky nahlas, i když vědí, že okolo projíždí, v té době jim ještě neznámý, Laurie. Nebo když pečují v nepřítomnosti maminky společně o domácnost, jen za dohledu služebné Hannah. V domě vládne kolektivní chaos. Konec konců sestry jsou nám exponovány večer, kdy se všechny sejdou doma. Nejdříve nad tatínkovým dopisem a pak u piana kde společně zpívají.

Ve vztahu k pokrokovému smýšlení si zajímavou roli vysloužit i John. Ve verzích z roku 1933, 1949 i 2018 je John a jeho charakter spíše upozaděný. Je to prostě galantní mladý muž, který podobně jako Meg, dobře zapadá do tehdejší společnosti. Zároveň je laskavý a chytrý a to je tak nějak vše. Jeho role je omezena na muže, se kterým si Meg někde vzadu povídá a dobře rozumí. John si pak nechá u sebe rukavičku Meg a časem jí požádá o ruku. V předchozích dvou adaptacích je pak důvodem, kvůli kterému si Meg alespoň jednou v životě dupne a prosadí svou. V adaptaci z roku 1994 nejenže vidíme alespoň trochu víc ze života Meg a Johna po svatbě - narození dětí nebo péči o záhonky. Ale navíc poznáváme Johna postaveného do nového světla.

Absolutní protiklad maminky je ve filmu bezesporu učitel Amy. Nejenže děvče fyzicky potrestá, ale navíc ještě dodá: „*Mr. Davis said it was as useful to educate a women as to educate a female cat,*“ tedy že vzdělávat ženu má asi stejnou cenu jako se pokoušet vzdělat kočku. Učitele nikdy na plátně nespátříme, ale je evidentní, že jeho názory jsou misogynní a jeho nepřítomnost může navodit dojem obecné platnosti takových názorů.

John na druhou stranu není ani zdaleka ve svých názorech tak extrémní. To jak přemýšlí je spíše poplatné době. Několikrát kupříkladu naznačuje, že dívky mají být jemné a poslušné. Je šokovaný, když vidí, jak děvčata dovádějí s Lauriem na sněhu. Doufal, že sestry budou na něj budou mít dobrý vliv. Je to samozřejmě maminka, kdo se s ním hned dá na to konto do řeči a naznačí, že to, co říká, je nesmysl. Podobně upjatý názor má John třeba o herečkách. Věří, že takové povolání mohou vykonávat jenom ženy bůhví jaké pověsti. Jen co se dozví, že Meg má herecký talent, hned zkrotne.

Meg se zase, po vzoru rodičů, vymezuje při přípravách na debutantský bál. Nemá peníze na nové šaty a kdyby je měla, stejně by si nekoupila nic v nedalekém krejčovství, kde se šije z bavlny, sklizené na plantážích s otroky. A ani hedvábí by u ní neuspělo, to je zase produktem dětské práce v Číně.

Vrátíme-li se ještě na chvíli ke scéně, kdy se Amy vrací potrestaná ze školy, můžeme pozorovat další zajímavý posun. Knižní maminka je pro dívky vzorem – klidná, vyrovnaná, statečná, obětavá. Když se jí Jo svěřil s tím, jak vztekla má povahu, jak se často nenávidí za svůj nedostatek trpělivosti, řekne jí maminka, že i ona byla kdysi taková. A že se jen naučila se svým vztekem a se svými nešvary pracovat. Jo tomu nemůže skoro ani uvěřit, maminka je přece dokonalá.

Maminka v podání Susan Saradon je o něco ohnivější, než maminka v knize nebo v jiných adaptacích. A právě kupříkladu ve scéně kde se řeší škola vidíme, jak moc jsou si občas ve svých reakcích s Jo podobné. Skoro si ve svém rozhořčení notují.

Komplikovanost jednotlivých charakterů se u Armstrongové více prohlubuje. Knižní Jo má sem tam slabé momenty. Chvilky kdy nechápe samu sebe, kdy nerozumí svým citům. Přesto je však zjevné, že je odhodlána žít si život po svém. Moc dobře ví, že jí to bude stát mnohé těžkosti a nepříjemnosti, ale je to pro ní snesitelnější, než se přizpůsobovat společnosti.

Jo v podání Winony Ryder je dívkou, která by možná chtěla zapadat, ale prostě neví jak. Ne snad že by se chtěla měnit pod nátlakem okolí, spíše si je vědoma, o co by byl život jednodušší, kdyby to dokázala. Intenzivněji kupříkladu prožívá odmítnutí Laurieho. Vztahuje tuto událost nejen k němu (je smutná že ranila city kamaráda), ale i k sobě. Pláče Beth

v náručí a následně se svěřuje mamince s tím, že nechápe, co je s ní špatně. Proč odmítla něco, o co by jiní tak moc stáli?

Amy už není jenom rozmazlená sestřička. Složitý vztah, který má s Jo, je zde již přítomen. Jo má pocit, že Amy vždycky všechno vyjde, zatímco jí nikdy nic. To, že Amy odjíždí do Evropy, je pro Jo již opodstatněná rána, zvláště proto, že přichází hned poté co, odmítne Laurieho. Avšak sesterská láska stejně zvítězí.

Dospělá Amy je v této adaptaci opravdovou dámou a tak i když si kupříkladu s Lauriem v Paříži navzájem upřímně a celkem tvrdě říkají, co si o sobě myslí, rozmlouvají vznešeně a s grácií. Jako kdyby to byla nějaká hra. Zajímavý je také jejich konflikt. Amy kritizuje Laurieho za to, že po odmítnutí ze sebe dělá mučedníka, on zase kritizuje její průměrné umění. Následně spolu ale flirtují. Laurie Amy říká, že vždy toužil patřit do rodiny Marchových, naznačuje že by si jí chtěl vzít. Ona ho napoprvé odmítá s tím, že si nebude brát někoho, kdo jí chce jen pro její rodinu. On jí na oplátku zkritizuje za to, že Fred, taky asi nechce, aby si ho brala pro peníze, které má. Jedná se o zajímavou paralelu. Pro dívku je samozřejmě důležité dobře se vdát, peníze se počítají jako důležitá hodnota. Pro Laurieho je ale vytoužená hodnota rodina o kterou sám kdysi přišel a pak našel u Marchových. Peněz má dost.

Meg v této verzi již čelí svodům lepší společnosti. Odjíždí za Sally Moffatovou a události prožívá podobně jako v knize. Nechává sebou manipulovat a jedna z dívek jí přímo říká „*I'm going to make you my pet,*“ a udělá si z Meg svého mazlíčka, či spíše panenku na hraní. Laurie jí následně vynadá, spíše ale za to, jak vypadá, než za to, jak se chová. Meg uznává svou chybu, sama se ve výrazných a utažených šatech necítí moc dobře.

Beth je povětšinu času spíše pasivní charakter. Je zde hlavně jako konstantní bod v životě sester. Blízká je si zejména s Jo. Pro Beth je samozřejmě důležité piano, téměř ovšem absentuje její vztah s panem Laurencem. Ztráta tohoto něžného přátelství obírá oba tyto charaktery o určitý rozměr. A tak je pro Beth určující hlavně její nemoc. A ačkoliv by se mohlo zdát, že tím pádem je degradována jenom na událost, která ovlivní životy jejích sester, opak je pravdou.

Claire Danes se na roli Beth připravovala i tím, že docházela do hospice¹⁶. Herecký výkon v její poslední scéně, kdy rozmlouvá s Jo vyznívá velice realisticky. Beth odchází ze světa vyrovnaná se svou smrtelností, ale není to žádná světice, která svůj konec přijímá s úsměvem na rtech a nenese si v sobě žádné strachy. Když své sestře říká „*I'm not afraid,*“

¹⁶ 'Little Women': An Oral History of the 1994 Adaptation - The New York Times. The New York Times - Breaking News, US News, World News and Videos [online]. Copyright © [cit. 17.08.2021]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2019/09/12/movies/little-women.html>

pláče. Není to jenom Jo, kdo se loučí. Beth už není jenom někdo, kdo bude chybět svým blízkým. To jí budou chybět její milovaní.

Jedná se o jedinou verzi, ve které jsou zmíněni transcendentalisté. Což je samozřejmě přímý odkaz na Louisu May Alcott a na filozofický směr, který uznávali její rodiče.

3.5 Malé ženy 2018:

Rok před Malými ženami Greta Gerwig, vstoupily na plátna kina Malé ženy Clare Niederpruem, pro kterou byl tento film režijním debutem. Rok uvedení není vůbec náhodný. Film totiž vznikl k 150. výročí vydání knižní předlohy. Clare Niederpruem spolu se scenáristkou a střihačkou Kristi Shimer se rozhodly udělat dva zásadní adaptační kroky. Vyprávět děj nelineárně a navíc jej přesunout do současnosti. Dle svých vlastních slov chtěla Niederpruem ukázat, že témata obsažená v knižní předloze, jako je například soudržnost rodiny, či hledání si vlastního hlasu a místa v životě, jsou nadčasová¹⁷.

Sarah Devenport se představila v roli Jo, Melanie Stone jako Meg, Allie Jennings jako Beth a Amy opět hrají dvě herečky. Elise Jones si zahrála malou a Taylor Ahley Murphy již dospělou Amy.

V rozhovoru pro internetový portál Movieranker Niederpruem uvedla, že si spolu s Shimer při psaní scénáře daly za úkol, nedívat se na verzi z roku 1994, aby se nepřistihly při opisování. Snažily se co nejvíce vycházet z předlohy a velkou inspirací byl, minimálně pro Niederpruem, také film *Now and Then* z roku 1995. V něm se po letech setkává čtveřice přítelkyň, které vzpomínají na léto roku 1970, které společně prožily. Podobný model volila tedy i Niederpruem.¹⁸

Vzpomínky, původně obsažené v první knize Malé ženy, nejsou zasazeny do období jednoho roku, nýbrž roztaženy do období několika let. Nejstarší vzpomínka se datuje do doby před 16 lety a roky postupně ubývají.

V současnosti jako diváci sledujeme Jo. Tu potkáváme poprvé, když skupině profesorů/nakladatelů prezentuje svůj čtyřistastránkový román na kterém pracovala dlouhých deset let. Setkává se s neúspěchem, je odmítnuta. Skoro třicetiletá Jo tak dostává od života

¹⁷ Interview with 'Little Women' Director Clare Niederpruem – Secondly Magazine. Secondly Magazine – for Gen Z Christians [online]. Dostupné z: <https://secondlymag.com/?p=3430>

¹⁸ An Interview with Clare Niederpruem, Writer and Director of Little Women | MovieRanker. New Movies | Movie Trailers | Theater Movies - Movie Ranker [online]. Copyright © 2021 Movie Ranker LLC. All Rights Reserved. [cit. 17.08.2021]. Dostupné z: <https://www.movieranker.com/articles/interview-clare-niederpruem-little-women>

další ránu. Žije sice v New Yorku, ale pobyt si moc neužívá. Bydlí u tety, stará se o jejího psa, rodiny se víceméně straní. Postupně ale navazuje vztah s profesorem Bhaerem, který jako jediný nebyl k jejímu textu úplně odmítavý. V mezičase se pak ve vzpomínkách vrací do minulosti. Do doby, kdy žila v domě se svými třemi sestrami a maminkou.

Přesun do současnosti si samozřejmě vyžádal větší množství různých aktualizací a změn. Tatínek již nebojuje v občanské válce, místo toho působí jako lékař na blíže nespecifikované misi. Sestry nevyčkávají na každý jeho dopis. Místo toho čekají, až na ně přijde řada při časově velice omezeném videohovoru. Ačkoliv spála i dnes může člověku pěkně zavařit, díky vynálezu antibiotik by se s ní Beth dozajista vypořádala. V aktualizované verzi jí tak tvůrci přisoudili leukemii, a Jo, ta si ostříhá vlasy ne proto, aby je mohla prodat a maminka tak mohla odjet za tatínkem, ale proto, aby podpořila sestru, kterou čeká chemoterapie. Meg nejde na debutantský bál, ale na maturitní večírek, kde se poprvé v životě opije a bohužel získá i nepříjemnou zkušenost s nevyžádaným fyzickým kontaktem. John pak není Laurieho učitelem, ale společníkem, který mu má pomoci se zorientovat v novém prostředí.

Tam, kde mohou sestry v jiných adaptacích působit jako podivínky pro pokrokové názory svých rodičů, tam jsou nyní zvláštní, protože jsou vzdělávány doma. Proč, to sice nevíme, ale staví je to do nového zajímavého světla.

Děj je silně navázán na Jo. V tomto případě o to intenzivněji, že je to ona, kdo vzpomíná na své dětství a dospívání. Její postava je ale zároveň ta, která má po přesunutí do současnosti největší problém. To jaká je, není v dnešním světě důvodem pro to, aby nezapadala. Rozhodně ne tak jako v minulosti. Zbývá jí tak její literární talent a její tvrdohlavá a cholerická povaha, která je však vyhnaná do takového extrému, až působí ryze nesympaticky.

Jo je zcela bezdůvodně neustále ofenzivní. Neustále po svém okolí chce, aby se jí přizpůsobovalo, a naopak nepovažuje za nutnou potřebu se krotit. Ukázat si to opět můžeme na scéně se spáleným zápisníkem.

To, že je Amy ve verzi z roku 2018 zakoukaná do Laurieho už v dětství, nám tvůrci prezentují poměrně intenzivně. Když Laurie přijde vyzvednou Jo, jdou spolu totiž do kina, je malá Amy roztomile v rozpacích. Ráda by šla také. Než se Jo připraví, ukazuje Amy Lauriemu jeden ze svých obrazů. Jo pak zcela bezdůvodně prohlásí, že obrazy Amy nikoho nezajímají. Amy se ptá, zda by mohla jít do kina také a Jo jí opět ošklivě odmítá. A to i přesto, že Laurie se pokouší být smířlivý a Amy by klidně do kina vzal. Jo pak Lauriemu před Amy prozradí, že je do něj sestra zamilovaná, čímž Amy samozřejmě poníží. To však ještě nepřiměje Amy k tomu, aby zápisník zničila, pouze ho prostě schová. Po návratu Jo zjišťuje, že má Amy zápisník u sebe a začne se s ní znovu hádat. Je na Amy opět velice zlá, říká jí, že je pro všechny otravná a k tomu, aby hodila zápisník do krbu, jí vlastně dožene.

V ostatních adaptacích vyjde z celé situace Amy jako ta zlá. V případě adaptace z roku 2018 se spíše musíme podívat tomu, že Amy zápisník nehodila do ohně rovnou.

Podobně složité to má s Jo i Meg. Meg potkává na maturitním večírku Johna a začnou spolu chodit. O pár let později plánují svatbu. V žádné adaptaci ani v knižní předloze není Jo ze svatby Meg příliš nadšená. K situaci přistupuje různě, ale vždy z jediného důvodu. Nechce totiž, aby si Meg někdo odvedl a ukončil tak jejich rodinnou idylu. Jo v adaptaci z roku 2018, ale spíše nutí Meg svůj světonázor. Považuje ho totiž za jediný správný. Dokonce Meg prorokuje, že bude tohoto kroku litovat. Odmítá na svatbu jít. Pro tento přístup nemá Jo, kromě toho, že je sebestředná, jediný dobrý důvod. Meg není na vdavky příliš mladá (je jí 26) a o Johnovi víme, že je to dobrý člověk.

Z dnešního pohledu si o knižní Jo jen těžko můžeme myslet, že je nějak extrémně a stereotypně chlapecká. Ona jen svým chováním nezapadá do kontextu doby. Na druhou stranu její neschopnost vyznat se ve vlastních citech a povaze je nadčasová. Tvůrci adaptace z roku 2018 s ní ale příliš nepracují. Po události se zápisníkem, spadne Amy z koně, když se pokouší dohnat Jo a usmířit se s ní. Ta se sice sestře omluví, raději by prý přišla o všechny své texty, spíš než o svou sestru, ale nevidíme, že by se následně chovala k ostatním, včetně Amy, lépe.

Jsou tu i další momenty, které nabízejí zajímavé, ale nevyužité možnosti. Třeba když se v současnosti rodina konečně sejde pohromadě. Sestry se sejdou ve svém království na půdě. Amy, která se právě vrátila ze zahraničí, vypráví cosi o své umělecké dráze, prý budou vystavovat její díla. Beth a Meg jsou nadšené a hlavně evidentně znají kontext celé události, Jo je mimo. Téměř uraženě se zeptá, jak je možné, že o tom nic neví. Meg jí upozorní na to, že kdyby brala telefony, mohla by všechno tohle vědět. Je evidentní, že Jo se v New Yorku sester stranila, nesnažila se s nimi udržovat vztahy. Nedostatek vzájemných kontaktů můžeme odpustit Jo z devatenáctého století, nikoliv Jo ze současnosti. A ačkoliv se jedná o zajímavou situaci, opět z ní neplyne žádné poučení.

Sympatický posun však tvůrci udělali v případě Beth. Beth a Jo k sobě mají vždy hodně blízko. Dívka dokáže totiž trpělivě zvládat všechny vrtochy své starší sestry. V této adaptaci však Beth není jen tichou vrbou, je hlasem rozumu. Je to ona kdo dokáže Jo dostat do hlavy alespoň trochu přičetnosti. Třeba když jí promlouvá do duše po hádce s Meg. Jo nemá Meg co mluvit do toho, jak vede svůj život. S Beth navíc Jo sdílí většinu své literární tvorby a Beth jí dokonce hned několikrát vnukne dobrý nápad.

Hezký posun zaznamenal také Laurie který, podobně jako v knížce, má s každou sestrou specifický vztah. Meg, která se mezi vrstevníky nedokáže úplně pohybovat, se zastane, když jí na maturitním večírku osahává opilý kluk. Beth doprovází na kytaru, když ona hraje na

klavír, v jejich vztahu není potřeba zbytečných slov. Laurie jí nikdy do ničeho netlačí. K Amy má Laurie opatrovnický vztah, vždy je k ní chápavý a přizpůsobuje se jejímu dětskému světu. No a svatou trpělivost, kterou má s Jo snad ani není potřeba zmiňovat, spolu mohou být navíc dost výstřední.

Profesor Bhaer už v sobě nemá ani špetku onoho joudovství. Je to charismatický a inteligentní člověk. Místo toho, aby Jo kritizoval povídky z časopisu, pomůže jí odpoutat se od knihy na které pracuje už deset let a je zaseknutá. Motivuje jí k tomu, aby zkusila tvořit něco jiného.

Překvapivě je to právě verze z roku 2018, která jako jediná (pomineme-li verzi z roku 1933, která se tomu ovšem věnuje spíše okrajově) intenzivněji zohledňuje Poutníkovu cestu. Dívky si v prvním flashbacku skutečně hrají na poutníky. Všechny něco obětují – deník, panenku, prsten, pramínek vlasů a na konci cesty najdou na půdě svá Nebeská města (v tomto případě spíše nebeské zámky). Všechny si je zařídí podle sebe. Podle toho co od života chtějí, co si přejí. Zámky je pak provázejí velkou část filmu, odkazují se na ně a navzájem si připomínají, že si nemohou mluvit do toho, co ve svých zámcích chtějí mít.

Hlavní lekce se týká zejména Jo. Ta by se měla naučit respektovat cíle a potřeby ostatních. Film končí svatbou Jo.

4 Malé ženy 2019:

4.1 Úvod:

Momentálně poslední v řadě filmových adaptací jsou Malé ženy Greta Gerwig z roku 2019. Gerwig se ujala nejen režie, ale i scénáře.

Jako svou Jo si vybrala Saoirse Ronan, se kterou již dva roky předtím pracovala na úspěšném filmu Lady Bird. Jako Meg si vybrala Emmu Watson, jako Beth Elizu Scanlen a v případě Amy si opět vybrala jedinou představitelku a to Florence Pugh.

4.2 Struktura děje:

Podobně jako Niederpruem se i Greta Gerwig rozhodla vyprávět děj nelineárně. Do minulosti se vracíme hlavně skrze Jo, která je v New Yorku a odjíždí domů za nemocnou Beth.

Gerwig si dává záležet na tom, aby všechny přechody byly plynulé a ideálně měly i asociační návaznost. Některé skoky jsou spíše vizuálního rázu. Třeba když nejprve vidíme Jo v okně svého New Yorkského pokojíčku a následně jí vidíme v okně jejího půdního království v Concordu. Popřípadě pohled Jo, která jako poslední zůstává u rakve Beth a následně střih na pohled Jo, která pozoruje svou mladší sestřičku z okna, jak v dobré náladě aranžuje květiny na svatbu Meg.

Někdy jdou přechody postaveny na kontrastu. Z nich nejvíce vyčnívá nemoc a smrt Beth. Jo se dvakrát probudí vedle prázdné postele. Poprvé (ve flashbacku). Seběhne vyděšeně dolů, kde najde Beth sedět s maminkou u stolu. Následují nejšťastnější Vánoce, kdy se Beth zotavuje a tatínek se vrací z nemocnice. Podruhé (v současnosti) Jo sejde dolů a najde jenom plačící maminku. Následuje pohřeb.

V neposlední řadě pak jde přímo o vzpomínky Jo. Třeba když jede vlakem domů, usne. Probouzí se v Concordu o prvních Vánocích, těch bez tatínka. Vypadá, jakoby na půdě usnula u psaní, možná si dala jenom krátkého šlofíka. Při pohledu z okna na nádhernou krajinu popřeje celému světu krásné svátky. Snadno si můžeme říct, že je to pouze moment, ve kterém se mladá dívka raduje z toho, že se dočkala Vánoc. Ale cosi v jejím pohledu v nás vyvolává pocit, jako kdyby byla ráda, že je zpátky. Byť třeba jenom ve snu, ale přesto zpátky v časech, kdy byly všechny sestry ještě spolu a všechno bylo nějak méně složité.

4.3 Postavy a vztahy:

Tři sestry Jo Marchové – Amy, Beth a Meg jsou komplexní charaktery a každá z v rámci filmu řeší své životní problémy. Všechny čtyři poprvé potkáváme v současnosti, v momentě kdy jsou postaveny před zkoušku, která osvětluje jejich povahové nedostatky.

Jo je v New Yorku. Právě se pokusila poprvé publikovat své texty a slaví úspěch. Nakladatel, pan Dashwood, má o její práce zájem. Brzy ale přichází zklamání, profesor Bhaer, se kterým Jo v poslední době navázala přátelství a také si ho intelektuálně váží, zkritizuje její práce. Právě od něj není Jo schopna kritiku přijmout. Ano, mnohokrát jí v nakladatelství předtím odmítli, ale nikdo nikdy neřal do živého tak moc, jako profesor Bhaer. Nikdo nikdy jí nekonfrontoval s tím, že má na víc. Nikdo nikdy jí nepodrobil tak upřímné kritice jako on. Jo to nedokáže snést. Není jenom smutná, nebo zaskočená. Je uražená a našťvaná. A na profesora pěkně zlá. Do toho všeho přichází zpráva o Beth. Jo se rychle balí a míří z New Yorku domů.

Už skrze první scény v New Yorku poznáváme Jo dobře. Její nejistotu před vydavatelem, její nekonformní divokou a trochu chaotickou povahu v penzionu, v divadle, na tancovačce. A ve finále před Friedrichem i její tvrdohlavost a cholericnost.

Amy se nachází v Paříži, kam doprovází tetu Marchovou. Snaží se být dobrou společnicí, ale víc a víc se strachuje o Beth, o které nemá vůbec žádné zprávy. Bere hodiny malby, ale začíná si uvědomovat, že její práce jsou sice technicky naprosto dokonalé, oproti svým kolegům nedokáže ovšem do svého umění vnést nic inovativního, žádný nový přístup. Do toho všeho se zcela náhodně potkává v Paříži s Lauriem. O tom, co se stalo mezi ním a Jo, má povědomí. Zve Laurieho na večírek, kam on ale dorazí opilý a poníží jí. Pohádají se.

I s Amy se v krátkém čase dobře poznáme. To, jak balancuje mezi tím, že je z přirozenosti spontánní bytost a přesto má samu sebe ve společnosti dokonale pod kontrolou. A opovrhuje tím, kdo se pod kontrolou nemá. To jak jasně postavené má v životě priority a jak u ní převládá rozum. Když Laurie na večírku Amy řekne, že jednou, až jí někdo zlomí srdce, se bude chovat přesně tak pateticky jako on, ona mu odpoví: „*No. I could be respected if I couldn't be loved,*“, kdyby někdo neopětoval její city, alespoň by si zasloužila jeho respekt.

Meg je doma v Concordu. Se svou zámožnou přítelkyní Sally Moffatovou je právě v galanterii. Na rozdíl od Sally, která si může úplně v klidu dovolit rozhazovat, Meg ví že nemá peníze nazbyt. Nechá se ale Sally přemluvit a za nemalé peníze si koupí látku na šaty. Záhy si uvědomuje, že udělala chybu. Jedná se o velký zásah do rodinného rozpočtu a doma se tak připravuje na to, že s touto skutečností bude muset obeznámit svého manžela Johna.

Meg poznáváme jako ženu, která je na první pohled dobrý člověkem a realisticky si uvědomuje svou životní situaci. Přesto v ní ale vyhraje marnivost a touha vyrovnat se bohaté Sally. Také jí poznáváme v kontrastu. Nejdříve v obchodě, kde je oblečená podobně hezky jako její přítelkyně, pak doma, kde má na sobě chudý oděv a je udřená od práce.

Na dvorek doléhají zvuky piana. V domku nedaleko na něj hraje Beth. Jediná stálice. Pevný bod domova, který je jinak prázdný. Bez sester. Beth v jeden moment přestává hrát a zamýšlí se. Dívka, kterou později poznáváme jako nejposlušnější a nejochotnější ze všech sester, teď nereaguje na volání své vlastní matky.

Než se Jo, Meg, Amy a Beth konečně znovu sejdou v Condordu, ujde každá z nich dlouhou cestu. Meg si přerovná hodnoty a utvrdí se v tom, že vdát se z lásky bylo mnohem moudřejší, než vdát se z rozumu. Překoná samu sebe, když látku přeprodá Sally. Amy se rozhodne již nepokračovat v umělecké dráze, ale přehodnotí svůj názor, nechce se už stát jen ozdobou společnosti a dobře se vdát. Beth se smíří se svou smrtelností. A Jo transformuje svůj vztah k psaní a naučí se o něco více chápat samu sebe, rozumět svým citům.

Ve flashbaccích poznáváme sestry a jejich nešvary více do hloubky. Postupně také poznáváme, jak je každá sestra úplně jiná. Každá má jiné sny a touhy a přesto se pokoušejí vždy fungovat jako rodina. Gerwig si ráda hraje s kontrasty nejen mezi současností a minulostí, ale právě i mezi sestrami.

Jako příklad si můžeme uvést třeba sekvenci ve které střídavě sledujeme Beth a Meg. Meg odjíždí k Sally Moffatové, Beth přijímá nabídku na to, chodit k panu Laurencovi hrát na piano. Pro obě dívky se jedná o důležitý moment. Pro plachou Beth je téměř nadlidským výkonem, odhodlat se jít do cizího domu a tam hrát. Pro Meg je podobně formující její zkušenost ze společnosti, ve které jí později přistihne Laurie. Beth se pohybuje po skoro prázdném domě, kde jí potajmu poslouchá jenom pan Laurenc, Meg se pohybuje mezi lidmi, kde jí každý sleduje s posuzuje. Beth by vadilo kdyby věděla, byť o jednom jediném člověku, který jí poslouchá a soudí. Meg se zase dotýkají jen soudy jednoho jediného člověka. Právě při této příležitosti vzniká křehké přátelství Beth a pana Laurence a Meg dostává důležitou životní lekci.

Podobně kontrastní je i svatba Meg, po které jdou zamilovaní manželé do svého nového domova. Hned na to následuje scéna, ve které Laurie vyzná Jo lásku a ona jej odmítne. Jejich monolog je mnohem živelnější, než cokoliv co by se mohlo odehrát mezi Meg a Johnem. Laurie Jo prosí, aby mu dala šanci, ona je postavená do patové situace a snaží se najít balanc mezi tím, aby dala Lauriemu najevo, jak jí na něm záleží, a zároveň ho

dokázala odmítnout. Jejich dialog působí skoro jako něco co by Jo napsala v jedné ze svých povídek.

Složitý vztah mezi Amy a Jo, ve kterém se mísí bezmezná sesterská láska s rivalitou, je zde také přítomen. Cesta do Evropy je pro Jo mnohem více exponovaná jako životní sen, a to že možnost cestovat získá Amy, tak mnohem víc bolí. Je to jedno ze životních zklamání, které Jo ve vztahu k Amy prožívá. A Jo se tak v této verzi mnohem více vyrovnává s pocitem, že zatímco Amy vychází neustále všechno jí nikdy nic.

Jo odmítne Laurieho, nechce se vdát. Chce být svobodná. Následně se ovšem ocitá sama. Má tvůrčí krizi, přišla o milovanou Beth, všechno je složité a Jo začíná zoufale toužit po tom, aby jí někdo miloval. Nyní už by Lauriemu odpověděla jinak. Maminka jí konfrontuje s tím, že milovat a chtít být milován jsou dvě úplně rozdílné věci. Jo tuto výtku přijme a má pocit, že už si to v hlavě srovnala. Napíše dopis, kde Lauriemu vyzná své city a uloží ho do jejich tajné schránky, která tolik evokuje idylické dětství. Doufá, že dostane druhou šanci. Jenže má smůlu. Laurie se v mezičase sblíží s Amy a vezme si ji. Z pohledu Jo tak celá situace vyzní velice tragicky. A Amy je zase ta, která slízla smetanu. Opak je ale pravou, vždyť v Paříži si Amy musela projít procesem sebepoznání a přeskládat si priority, než dala vztahu s Lauriem šanci.

Mezilidské vztahy stojí na malých detailech, díky kterým vnímáme kupříkladu, jak blízcí jsou si Laurie a Jo, jak jiné je jejich přátelství oproti vztahům s kýmkoliv jiným. Na svatbě třeba můžeme vidět, jak při obřadu stojí sestry a Laurie v pozadí. Jo a Laurie se nedrží za ruce, ale Jo má ruku ležérně odloženou u Laurieho v kapse. Později Laurie propašuje Jo skleničku vína. Když Jo přijde s ostříhanými vlasy, Laurie jí objímá. Je vidět obdiv, který se mísí s pobavením. Laurie totiž je pobavený, něco tak ztřeštěného by mohla udělat vážně jenom Jo.

Film ale také nové odhaluje, že Jo a Laurie se společně chovají jako šašci. Navíc jsou oba citově nevyzrálí. A mnohem snáze chápeme, proč má Jo pocit, že oni dva by spolu nebyli šťastní. Zvláště pak, když vidíme Laurieho v interakci s Amy a Jo v interakci s Friedrichem. Amy a Friedrich vyvažují svoje budoucí polovičky. Vnášejí do vztahu racionalitu a rozum, dokáží zachovat klid a krotit emoce druhé strany. Jen tak něco je nerozhodí. Jo se cítí otráveně, když jí Meg donutí jít na večírek, nechce se jí. Pak potká Laurieho, společně si okamžitě sednou, ale zároveň si vytvoří svůj malý svět, ve kterém jsou jen oni dva. Tancují a dovádějí spolu na verandě, ukrytí před ostatními hosty. Podobně tancuje Jo v New Yorku s Friedrichem, který jí vezme mezi přistěhovalce. Najednou už si nemusí vytvářet vlastní svět, může si užívat ten, který již existuje.

4.4 Jo a Louisa:

Jak již bylo zmíněno o několika kapitol dříve, Louisa May Alcott se při psaní Malých žen silně inspirovala svým vlastním životem. Vzala osobnosti svých sester a rodičů, idealizovala je a sepsala jejich životní dobrodružství. Do Jo pak obtiskla samu sebe.

Ve všech filmových adaptacích Jo nakonec sepíše knihu o dětství a dospívání sebe a své rodiny v Concordu. V adaptaci z roku 1949 se kniha kupříkladu jmenuje *My Beth*, tedy Má Beth. V ostatních verzích Jo sepíše přímo Malé ženy. To je hlavní propojení mezi Jo a Louisou.

Greta Gerwig se ve své adaptaci rozhodla posunout toto propojení ještě dál a skoro můžeme říct, že hranice mezi Jo a Louisou se časem téměř stírá. Možná by bylo přesnější nepsat pouze Jo, ale spíše Jo/Louisa.

Alcott si celý život vedla deník. Dochovalo se také množství její korespondence. Greta Gerwig v rozhovoru pro portál Filmcomment uvedla: „*A lot of the lines I give Louisa—or Jo/Louisa—are from [Alcott’s] letters, from her diaries, from her writing. When Jo says in the film, “I can’t afford to starve on praise,” that’s from her.*“¹⁹

Tedy že spoustu replik, které Jo/Louisa ve filmu pronese, čerpala přímo z dopisů a deníkových záznamů Alcott.

Grewig zároveň reflektuje i okolnosti vzniku obou knih. Zvláště pak fakt, že kdyby nebyla Alcott tlačena, patrně by Jo nikdy neprovdala. Najít své hrdince ženicha, byl od ní ústupek čtenářům a nakladateli, kteří naléhali na to, že Jo si musí vzít za manžela Laurieho. Alcott se tak sice rozhodla, že Jo provdá, ale čtenářům i nakladateli natruc. Za postaršího, trochu nešikovného, morálně bezchybného profesora Friedricha Bhaera.²⁰

Všechny předchozí adaptace na tuto hru přistoupily. V každé se Jo a Friedrich málem minou a s roztomilým patosem si padnou do náručí. Jo nevdává, že profesor je chudák, láska vítězí. Grewig se rozhodla podívat na tuto událost kritickou optikou. Lze říci, že si z této situace dělá legraci.

Grewig ještě uvedla: „*I just knew I could not do the ending just as the book [did]—especially because Louisa didn’t really want to end it that way, and she really did think Jo’s true fate should’ve been as “a literary spinster with books for children.” And so I thought, I can’t in*

¹⁹ Life's Work - Interview: Greta Gerwig on Little Women - Film Comment. Film Comment Magazine [online]. Dostupné z: <https://www.filmcomment.com/article/lifes-work/>

²⁰ Greta Gerwig’s Little Women doesn’t pretend its marriages are romantic - Vox. Vox - Understand the News [online]. Copyright © 2021 [cit. 17.08.2021]. Dostupné z: <https://www.vox.com/culture/2019/12/27/21037870/little-women-greta-gerwig-ending-jo-laurie-amy-bhaer>

*good faith do this ending. Number one because it's not in me, number two because she didn't like it, and if we can't give her an ending she would like, 150 years later, then what have we done? We've made no progress.*²¹

Režisérka věděla, že Alcott tenhle konec svojí knihy neměla ráda a rozhodla se ho proto zpracovat úplně jinak.

Friedrich z verze 2019 v podání francouzského herce Louise Garrela je ryzí intelektuál. Jeho roztržitost je zmenšená do jediné malé epizodky, kdy se dozvídáme, že podobně jako Jo i on má tendenci si stoupat příliš blízko k otevřenému ohni a pak hasit planoucí kusy svého oděvu. Je to jistě hodný člověk, ale nemá nijak speciálně laskavý vztah k dětem nebo svému okolí. Jeho kritika psaní Jo je přímá a upřímná.

Po odjezdu Jo z New Yorku, si Friedrich od paní Kirkové opatří její adresu a přijede ji navštívit. Na rozdíl od předchozích filmových adaptací, jí však nenechal předem vydat její knihu. Není důvodem jejího literárního úspěchu. Když se Friedrich představuje a omlouvá se že rodinu takto přepadl, jsou to všichni kromě Jo, kdo ho ujišťují, že neruší ani v nejmenším a měl by zůstat. Skoro jako v nějaké komedii pronese zasněná Hannah do ticha, že Friedrich je teda opravdový fešák. Všichni se dobrácky zasmějí. Friedrich pak naznačuje, že vyráží do Kalifornie, neboť ho v Concordu nic nedrží. Přitom je jasné, že by byl samozřejmě rád, aby ho něco drželo.

Přítomní profesora na konci večera vyprovází. Jo se s ním loučí jako poslední. Když se otočí, celá rodina za ní stojí, všichni se smějí a Jo tak trochu nutí jejich pohled na věc. Vždyť je přeci jasné, že Jo a Friedrich k sobě něco cítí. Následně, do té doby tak racionální, Amy začne spolu s Meg organizovat plán. Jo musí Friedricha dohnat předtím, než nastoupí do vlaku a nadobro zmizí v Kalifornii.

Sestry ujíždějí v kočáře a když Meg a Amy vyklopí Jo na nádraží, juchají u toho jako náctileté holčičky. Celá scéna vyvolává dojem romantických filmů. Není vůbec těžké, vzpomenout si při sledování této scény třeba na Lásku nebeskou.

Když Jo dožene Friedricha a dvojice se, tradičně pod deštníkem, políbí, je scéna snímána až nepřirozeně dramaticky. Diváka tato nepřirozenost skoro až bije do očí. Zvláště, pokud jí srovnáme s předchozí většinou filmu, ve které hrdinky řeší svoje city velmi realisticky.

Celá tato scéna funguje v prostřihu se scénou ve vydavatelství. V těchto dvou scénách se také již výrazně oddělují Jo a Louisa. Zatímco Jo uhání se sestrami na nádraží, Louisa sedí ve vydavatelství a pokouší se panu Dashwoodovi vysvětlit, že Jo si nevezme ani Laurieho

²¹ Life's Work - Interview: Greta Gerwig on Little Women - Film Comment. Film Comment Magazine [online]. Dostupné z: <https://www.filmcomment.com/article/lifes-work/>

ani Friedricha. Pan Dashwood to odmítá, jak už řekl o něco dříve, ženská hrdinka musí být na konci knihy buďto vdaná nebo mrtvá. Louisa oponuje, ona přece celou knihu směřuje Jo k tomu, že se nevdá, její svatba by nedávala smysl. Pan Dashwood na to odvětlí: „*Who cares? Girls wanna see women married, not consistent.*“ Dívky chtějí vidět ženské hrdinky vdané, ne konzistentní. Nikdo o její knihu nebude mít zájem, pokud odmítne.

Konverzace mezi Louisou a panem Dashwoodem je, zejména ve srovnání s jejich prvním setkáním, uvolněná avšak čistě pragmatická. Vyjednávají o tom, jak se situace vyvine. Louisa chce knihu prodat, chce zajistit rodinu a tak kývne na to, že své hrdinky skutečně všechny provdá. Ale když už je všechny provdá, požaduje za to adekvátní odměnu. Následuje diskuze o penězích. Louisa si hlavně vybojuje práva. Nedostává je pan Dashwood.

Závěrečná sekvence je opět v prostřihu. Jo si v Plumfieldu skutečně založila školu. Prochází prostorem plným šťastných dětí, mívá členy svojí rodiny. Amy učí děti malovat, Meg herectví, Friedrich dává hodiny hudby. Rodina se postupně přidává k Jo, která nese dort a ve finále slaví narozeniny maminky.

S tím se prolíná výroba knihy. Louisa je v tiskárně a pozoruje, jak se tisknou a vážou Malé ženy. Úplně na konci dostane do rukou první výtisk. Jako záběr vidíme ambivalentní výraz Louisy. Její pocity jsou smíšené. Takové jako měla reálná Louisa.

4.5 Vizualní zpracování:

Kameraman Yorick Le Saux v rozhovoru pro British Cinematographer prozradil, že když s Gerwig hledali cestu, jak celý film vizuálně uchopit, inspirovali se prý obrazy Winslova Homera či Thomase Eakinse. To že se bude točit na 35mm bylo pak jasné od začátku.

Hlavní otázkou bylo, jak vizuálně přistoupit ke dvěma časovým rovinám, které se ve filmu střídají. Tedy k dětství sester a jejich současnosti. Minulost sester Marchových, která je povětšinou bezstarostnou částí jejich života, je natočena v pastelových, hřejivých barvách. Záběry jsou široké, ne úplně puntičkářské, kamera je v pohybu a pracuje se snahou, dostat všechny sestry do záběru, ukázat to jak, jsou pořád spolu v malém domečku v Concordu.

Naopak v současnosti je každá se sester sama, ve svém vlastním světě. Záběry jsou mnohem preciznější, kamera je v pohybu o poznání méně²².

5 Závěr:

Když jsem si vybírala téma bakalářské práce, můj plán zněl jasně. Podívám se na všechny dostupné filmové adaptace Malých žen a zjistím, jak moc se jimi inspirovaly Malé ženy z roku 2019. Podobnost tam přece nevyhnutelně být musí. Greta Gerwig se dozajista bude odkazovat k filmu George Cukora, Mervyna LeRoye nebo Gillian Armstrong.

A ano podobnosti zde dozajista najdeme. Kupříkladu podobný přístup k dějové struktuře, také drobné odkazy, třeba když Jo pravidelně přeskakuje přes ploty, místo toho, aby šla brankou. A nebo to jak se sestry identicky postaví, když ve verzi z roku 1933 schovávají dárky pro maminku a ve verzi z roku 2019 piano pro Beth.

Brzy jsem si ale uvědomila, že mnohem zajímavější než hledat drobné podobnosti, je zaměřit se na rozdíly. Ať už ty malé nebo velké. Není fascinující, na kolik různých způsobů je možné ztvárnit kratičký obraz ve kterém dospívající dívka oplakává svoje ostříhané vlasy?

Zkoumat kolika různými způsoby se dá zpracovat jediná látka bylo pro mě skvělou školou. A sama si uvědomuji, že je toho ještě mnoho, co by se na Malých ženách ve filmových adaptacích dalo rozebrat

Pokusit se vystopovat kolika různými způsoby se dá zpracovat jediná látka bylo dobrou školou. A sama si moc dobře uvědomuji, že je toho ještě mnoho, co by si zasloužilo pozornost. Ale k tomu až někdy příště.

²² Yorick Le Saux AFC / Little Women - British Cinematographer. Home - British Cinematographer [online]. Copyright © British Cinematographer is part of LAWS Publishing Ltd [cit. 17.08.2021]. Dostupné z: <https://britishcinematographer.co.uk/yorick-le-saux-afc-little-women/>

Filmografie:

Little Women [česky Malé ženy] [film]. Režie CUKOR, George. USA, 1933.

Little Women [česky Malé ženy] [film]. Režie LEROY, Mervyn. USA, 1949.

Little Women [česky Malé ženy] [film]. Režie ARMSTRONG, Gillian. USA, 1994.

Little Women [česky Malé ženy] [film]. Režie NIEDERPRUEM, Clare. USA, 2018.

Little Women [česky Malé ženy] [film]. Režie GERWIG, Greta. USA, 2019.

Literatura a elektronické zdroje:

ALCOTT, Louisa May. Malé ženy. Vydání třetí. Přeložila Jana KUNOVÁ. Praha: Ikar, 2020. ISBN 978-80-249-4112-7.

CHEEVER, Susan. Louisa May Alcott: A Personal Biography. Vydání první. Simon & Schuster, 2010. ISBN 978-1-4165-6991-6.

MACURA, Vladimír. Slovník světových literárních děl. 2. vyd. Praha: Odeon, 1989. ISBN 80-207-0948-7.

KELLETT, Katherine (2002) "Cukor's Little Women and the Great Depression: Sacrifice, Morality, and Familial Bliss," The Oswald Review: An International Journal of Undergraduate Research and Criticism in the Discipline of English: Vol. 4 , Article 4.

Louisa May Alcott | Biography, Childhood, Family, Books, Little Women, & Facts | Britannica. Encyclopedia Britannica | Britannica [online]. Copyright © Photos.com [cit. 17.08.2021]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Louisa-May-Alcott>

William A. Brady | American actor and producer | Britannica. Encyclopedia Britannica | Britannica [online]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/William-A-Brad>

About. [online]. Copyright © 2021 Louisa May Alcott [cit. 17.08.2021]. Dostupné z: <https://louisamayalcott.org/about>

Little (silent) Women – Silent Room. Silent Room – a place to discuss silent films [online]. Dostupné z: <https://silentroomdotblog.wordpress.com/2019/12/30/little-silent-women/>

The Curious Case of the Lost 'Little Women' Movies. Vulture - Entertainment News - TV, Movies, Music, Books, Theater, Art [online]. Copyright © 2021 Vox Media, LLC. All rights reserved. [cit. 17.08.2021]. Dostupné z: <https://www.vulture.com/2020/02/the-curious-case-of-the-lost-little-women-movies.html>

Little Women: Louisa May Alcott's Misunderstood Classic - The Atlantic. [online]. Dostupné z: <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2018/09/little-women-louisa-may-alcott/565754/>

'Little Women': An Oral History of the 1994 Adaptation - The New York Times. The New York Times - Breaking News, US News, World News and Videos [online]. Copyright © [cit. 17.08.2021]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2019/09/12/movies/little-women.html>

Interview with 'Little Women' Director Clare Niederpruem – Secondly Magazine. Secondly Magazine – for Gen Z Christians [online]. Dostupné z: <https://secondlymag.com/?p=3430>

An Interview with Clare Niederpruem, Writer and Director of Little Women | MovieRanker. New Movies | Movie Trailers | Theater Movies - Movie Ranker [online]. Copyright © 2021 Movie Ranker LLC. All Rights Reserved. [cit. 17.08.2021]. Dostupné z: <https://www.movieranker.com/articles/interview-clare-niederpruem-little-women>

Life's Work - Interview: Greta Gerwig on Little Women - Film Comment. Film Comment Magazine [online]. Dostupné z: <https://www.filmcomment.com/article/lifes-work/>

Greta Gerwig's Little Women doesn't pretend its marriages are romantic - Vox. Vox - Understand the News [online]. Copyright © 2021 [cit. 17.08.2021]. Dostupné z: <https://www.vox.com/culture/2019/12/27/21037870/little-women-greta-gerwig-ending-jo-laurie-amy-bhaer>

Yorick Le Saux AFC / Little Women - British Cinematographer. Home - British Cinematographer [online]. Copyright © British Cinematographer is part of LAWS Publishing Ltd [cit. 17.08.2021]. Dostupné z:
<https://britishcinematographer.co.uk/yorick-le-saux-afc-little-women/>